

Sadržaj

Prijedlog diplomskog studijskog programa grčkog jezika i književnosti	1
1. Uvod.....	1
2. Opći dio.....	2
2.1. Naziv studija.....	2
2.2. Nositelj studija i izvođač.....	2
2.3. Trajanje studija	2
2.4. Uvjeti upisa.....	2
2.5. Diplomski studij.....	2
2.6. Objedinjavanje preddiplomskog i diplomskog studija	3
2.7. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija	3
3. Opis izvođenja programa	3
3.1. Popis kolegija s brojem sati nastave i brojem ECTS bodova	4
3.2. Opis pojedinih kolegija.....	7
HODOGRAM	14

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za klasičnu filologiju
Katedra za grčki jezik i književnost

Prijedlog diplomskog studijskog programa grčkog jezika i književnosti

1. Uvod

Filozofija, drama, povijest, znanost - za europsku civilizaciju, sve ove duhovne aktivnosti počinju u antičkoj Grčkoj. Želi li naša kultura znanje o ovome ishodištu stjecati i preispitivati iz prve ruke, a ne posredovano, nužno joj je dobro poznavanje grčkog jezika i književnosti (budući da su svi fenomeni navedeni na početku poznati isključivo na osnovi *književnih* spomenika i svjedočanstava). Poznavanje i razumijevanje jezika i književnosti u svim njihovim antičkim transformacijama - od Homera, preko Platona i Aristotela, do Novog zavjeta - stječe se ovim studijem. S aspekta sadašnjeg obrazovnog sustava, grčki jezik i književnost jedna su od okosnica srednjoškolskog klasično-gimnazijskog obrazovanja. Nasljeđe grčkog jezika i književnosti još uvijek je važan dio opće kulture - dovoljno je sjetiti se medicinskog nazivlja. Napokon, ovaj je studij jedino mjesto u Hrvatskoj gdje se studenti mogu upoznati s nasljednikom klasičnog grčkoga, novogrčkim jezikom, te kasnije s ovog polazišta graditi hrvatske kulturne, ekonomske i ostale veze s Grčkom, važnom zemljom članicom Europske unije.

Studijski program grčkog jezika i književnosti koji ovdje predlažemo usporediv je - mada ne identičan - sljedećim europskima: najprije, to je grčka komponenta programa *Licenciado de filologia clasica* Facultad de Filosofía y Letras, Universidad de Valladolid, Španjolska (gdje se grčki jezik i književnost također proučavaju tijekom pet godina). Odabirom predmeta i njihovim oblikovanjem u kolegije studij je u tradiciji kakvu slijedi i *Studienordnung für den Teilstudiengang Griechische Philologie*, Institut für Klassische Philologie Johann Wolfgang Goethe Universität, Frankfurt am Main, Njemačka (čiji su "osnovni" i "glavni" studij ekvivalentni preddiplomskom dijelu ovog programa); napokon, ima elemenata *BA Greek* programa University of Exeter, Velika Britanija, Department of Classics and Ancient History (zbog cikličnih ne-jezičnih "modula").

Klasični jezici, među koje pripada i grčki, proučavaju se širom Europe; istražuju se isti jezik, isti tekstovi, koriste se ista referentna djela (čitanje na engleskom, njemačkom francuskom i talijanskom bitan je preduvjet znanstvenog rada u ovoj struci); podržani ECTS sustavom, pošto jednom steknu čvrstu podlogu - dobro poznavanje grčkoga - naši će se studenti moći uključiti u

studijske programe bilo koje zemlje Europske zajednice i SAD-a; potvrđuju to diplomirani grecisti i filolozi koji doktorski studij nastavljaju, ili su ga već okončali, na Harvardu, Oxfordu, u Liechtensteinu. Želja nam je da vrsnoćom izvedbe utječemo i na obratan smjer pokretljivosti - da privučemo u Zagreb potencijalne studente grčkog kako iz regije (što se već donekle ostvaruje), tako i iz čitave Europe.

2. Opći dio

2.1. Naziv studija

Diplomski studij grčkog jezika i književnosti

2.2. Nositelj studija i izvođač studija

Nositelj: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Izvođač: Odsjek za klasičnu filologiju, Katedra za grčki jezik i književnost

2.3. Trajanje studija

2 semestra

Time se otvara mogućnost za doktorski studij.

2.4. Uvjeti upisa

Završen preddiplomski studij grčkog jezika i književnosti (ili ekvivalentni studij na drugom sveučilištu), prosjek ocjena s preddiplomskog studija.

2.5. Diplomski studij

a) Kompetencije: student koji uspješno završi nastavnički smjer usvojit će temelje didaktike i metodike suvremene nastave grčkog; osvijestiti vlastite pedagoške sklonosti i temperament; prepoznati izazov prenošenja studijem stečenih znanja i svladati problem preoblikovanja filoloških spoznaja u školsko gradivo.

Zapošljavanje: prvenstveno u obrazovnim ustanovama (najčešće gimnazijama); potom u znanstvenim i kulturnim institucijama, zbirnama, specijaliziranim knjižnicama; napokon, u medijima, državnoj upravi, turizmu.

b) Kompetencije: student koji uspješno završi istraživački smjer steći će dodatni uvid u grčku jezičnu i književnu povijest, upoznati se s temeljnim metodama samostalnoga filološkoga istraživanja, osobito kad je riječ o čitanju rukopisa i njihovu kritičkom priređivanju.

Zapošljavanje: prvenstveno u znanstvenim institucijama, arhivskim zbirnama, specijaliziranim knjižnicama; potom u medijima, državnoj upravi, turizmu.

Za praćenje diplomskog studija *djelomično* je dovoljan uspješno okončan preddiplomski studij grčkog jezika i književnosti na hrvatskim sveučilištima koja imaju ili će imati ekvivalentan program (trenutačno *Studij grčkog jezika i književnosti* Sveučilišta u Zadru), uz prosjek ocjena od najmanje 4,0, uz preporuku nastavnika matičnog preddiplomskog studija, te ako su zadovoljili na razgovoru s povjerenstvom Odsjeka za upis na diplomski studij grčkog jezika i književnosti.

2.6. Objedinjavanje preddiplomskog i diplomskog studija

Nastavak preddiplomskog studija grčkog jezika i književnosti na diplomskom studiju logičan je želimo li osigurati korisnu upotrebu sredstava i napora uložениh u obrazovanje, želimo li da student kasnije ostvari najbolje rezultate na tržištu rada, kao i da jednom daje maksimalan doprinos hrvatskoj kulturi i znanosti.

2.7. Stručni ili akademski naziv ili stupanj koji se stječe završetkom studija

Magistra/magistar grčkoga jezika i književnosti (istraživački smjer) ili *magistra/magistar grčkoga jezika i književnosti* (nastavnički smjer).

3. Opis izvođenja programa

Obvezni dijelovi programa studija grčkog jezika i književnosti jesu predmeti *grčki jezik*, *povijest grčkog jezika*, *grčka književnost* i *povijest klasične filologije*. Nastavna je jedinica jednosemestralni kolegij. Zbog prirode procesa učenja jezika nužno je da napredovanje bude postupno i vezano, tj. da niži nivo slijedi prije višeg, a ne nakon njega. Povijest jezika obrađuje se kronološkim slijedom; u nastavi književnosti studenti najprije upoznaju osobitosti pojedinih razdoblja grčke književnosti, a potom kronološki pristup biva napušten u korist žanrovskog i autorskoga. U gotovo svakom semestru studenti mogu, prema vlastitim interesima, odabrati neki od kolegija iz ponude Filozofskog fakulteta, odnosno Sveučilišta, u vezi s antikom ("poganskom" i kršćanskom), lingvistikom ili književnošću. Pri odabiru - i, općenito, orijentaciji i individualnom oblikovanju studija - važnu ulogu ima studentski koordinator, koji obavještava o trenutno raspoloživoj ponudi, pruža sugestije, pomažući studentu da kreira obrazovne module prema vlastitim željama i potrebama.

3.1. Popis kolegija s brojem sati nastave i brojem ECTS bodova

Kolegiji diplomskog studija – nastavničko usmjerenje:

Obvezni kolegiji:

NAZIV KOLEGIJA	ECTS	SATI TJEDNO
Zajednički kolegiji za MNK ¹	7,5 ²	
Metodika nastave klasičnih jezika	15 ³	
Diplomski rad	15 ⁴	

Izborni kolegiji:

NAZIV KOLEGIJA	ECTS	SATI TJEDNO
<i>Antička epigrafika</i> ⁵	3	2
<i>Osnove klasične arheologije I</i> ⁶	3	2
<i>Antički gradovi u Hrvatskoj</i> ⁷	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku književnost</i> ⁸	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku umjetnost</i> ⁹	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku filozofiju</i> ¹⁰	3	2
<i>Kolegij vezan uz rimsku književnost</i> ¹¹	3	2
<i>Kolegij vezan uz ranokršćansku književnost</i> ¹²	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku dramu i kazalište</i> ¹³	3	2
<i>Kolegij iz opće lingvistike ili indoeuropeistike</i> ¹⁴	3	2

¹ MNK = minimalna nastavnička kompetencija. Pojedini kolegiji određeni su na razini Fakulteta.

² Satnica i bodovi dijele se sa satnicom i bodovima s druge studijske grupe.

³ Obuhvaća teorijsku nastavu i praksu. Ukoliko student studira klasičnu filologiju (latinski i grčki), metodika im je zajednička, pa se za 'oslobođenih' 15 bodova mora upisati 1 izborni metodički kolegij od 5 bodova (iz ponude na Fakultetu), 1 kolegij iz ponude Odsjeka za Klasičnu filologiju (6 bodova) i jedan izborni kolegij iz šire ponude (3 - 4 boda).

Ukoliko student uz grčki studira neki živi strani jezik ili predmet koji nije strani jezik, sluša zasebni metodički blok predmeta i na jednoj i na drugoj studijskoj grupi.

⁴ Ne uračunava se u kvotu bodova na posljednjoj godini studija.

⁵ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁶ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁷ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁸ Iz ponude Odsjeka za komparativnu književnost.

⁹ Iz ponude Odsjeka za povijest umjetnosti.

¹⁰ Iz ponude studija filozofije Hrvatskih studija.

¹¹ Na Odsjeku za klasičnu filologiju.

¹² Izvodi se na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove ili na Katoličkom bogoslovnom fakultetu.

¹³ Izvodi se na Akademiji dramske umjetnosti.

¹⁴ Izvodi se na Odsjeku za lingvistiku.

<i>Retorika i pravna argumentacija-povijesni aspekt</i> ¹⁵	3	2

Kolegiji diplomskog studija – istraživačko usmjerenje:

Obvezni kolegiji:

NAZIV KOLEGIJA	ECTS	SATI TJEDNO
Diplomski rad ¹⁶	15	20

Izborni kolegiji:

NAZIV KOLEGIJA	ECTS	SATI TJEDNO
Grčka bukolska poezija	6	3
Prozna književnost Druge sofistike	6	3
Povijest grčke filologije	6	3
Grčki ulomci o našim krajevima	6	3
Mikenski grčki ¹⁷	6	3
Antička epigrafika ¹⁸	3	2
Osnove klasične arheologije I ¹⁹	3	2
Antički gradovi u Hrvatskoj ²⁰	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku književnost</i> ²¹	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku umjetnost</i> ²²	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku filozofiju</i> ²³	3	2
<i>Kolegij vezan uz rimsku književnost</i> ²⁴	3	2
<i>Kolegij vezan uz ranokršćansku književnost</i> ²⁵	3	2
<i>Kolegij vezan uz antičku dramu i kazalište</i> ²⁶	3	2

¹⁵ Izvodi se na Pravnom fakultetu u Sveučilišta u Zagrebu.

¹⁶ Ukoliko student piše diplomski rad na drugoj studijskoj grupi, upisuje 3 izborna kolegija iz ponude studija latinskog jezika (jedan iz grupe Izborni I) i iz ponude ostalih odsjeka na Fakultetu i izvan njega (dva iz grupe Izborni II) do ukupno 15 bodova.

¹⁷ Kolegij se sluša na Odsjeku za lingvistiku.

¹⁸ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

¹⁹ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

²⁰ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

²¹ Iz ponude Odsjeka za komparativnu književnost.

²² Iz ponude Odsjeka za povijest umjetnosti.

²³ Iz ponude studija filozofije Hrvatskih studija.

²⁴ Na Odsjeku za klasičnu filologiju.

²⁵ Izvodi se na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove ili na Katoličkom bogoslovnom fakultetu.

²⁶ Izvodi se na Akademiji dramske umjetnosti.

<i>Kolegij iz opće lingvistike ili indoeuropeistike</i> ²⁷	3	2
Retorika i pravna argumentacija-povijesni aspekt ²⁸	3	2

---

²⁷ Izvodi se na Odsjeku za lingvistiku.

²⁸ Izvodi se na Pravnom fakultetu u Sveučilišta u Zagrebu.

3.2. Opis pojedinih kolegija

Grčki jezik i književnost
Diplomski program
(dvopredmetni studij, 4+1)

G 550

Naziv predmeta: Grčka književnost

Naziv kolegija: Grčka bukolska poezija

ECTS-bodovi: 6

Kod: G 550

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski)

Status: izborni

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 2 sata seminara

Ukupno opterećenje studenata: 3 sata tjedno

Uvjeti: Grčka sintaksa 2

Ispit: pismeni (2 x 45 minuta) i usmeni

Sadržaj: Na kolegiju se proučava razvoj grčke bukolske poezije, te njezin utjecaj na potonju zapadnoeuropsku književnost. Upoznaju se bukolski korpus i antičke teorije o podrijetlu bukolske poezije, problematiziraju pojmovi "bukolsko", "pastirsko" i "pastoralno", proučavaju tipični motivi bukolske i pastoralne poezije i daje pregled razvoja žanra preko Vergilija do novovjekovlja. Na primjerima odabranih Teokritovih idila te ulomaka iz Mosha i Biona studenti se upoznaju s generičkim obilježjima i raznolikošću bukolskoga korpusa. Raspravljaju se i analiziraju relevantni suvremeni prilozi interpretaciji antičke bukolske poezije i njezinih odjeka u novom vijeku. Na temelju samostalnoga istraživanja, uz primjeren nastavnikov nadzor, studenti tijekom semestra prezentiraju najprije usmeno, a potom u pisanu obliku, originalan seminarski rad koji obrađuje neki od važnih aspekata toga pjesničkog žanra.

Literatura:

- a) **obvezatna:** odabrane pjesme iz bukolskoga korpusa: bilo koje izdanje izvornika /npr. CD-ROM TLG e/; tekstovi podijeljeni na kolegiju; dva naslova iz popisa dopunske literature
- b) **dopunska:** Effe, B. (ed.). *Theokrit und die griechische Bukolik*. Darmstadt 1986; Effe, B. *Die Genese einer literarischen Gattung: die Bukolik*. Konstanz 1977; Effe, B. & Binder, G. *Die antike Bukolik*. München 1989; Galavotti, C. *Lingua, tecnica e poesia negli idilli di Teocrito*. Roma 1952; Gutzwiller, Kathryn J. *Theocritus' Pastoral Analogies. The formation of a genre*, Madison 1991; Halperin, D. M. *Before Pastoral: Theocritus and the Ancient Tradition of Bucolic Poetry*. New Haven & London 1983; Harder, M. A., Regtuit, R. F., Wakker, G. C. (edd.) *Hellenistica Groningiana: Theocritus*. Groningen 1996; Horstmann, A. E.-A. *Ironie und Humor bei Theokrit*. Meisenheim am Glan 1976; Hunter, R. *Theocritus and the Archaeology of Greek Poetry*. Cambridge 1996; Rosenmeyer, T. G. *The Green Cabinet: Theocritus and the European Pastoral Lyric*. Berkeley 1969; Schmidt, E. A. *Bukolische Leidenschaft oder Über antike Hirtenpoesie*. Frankfurt a.M. etc. 1987; Stanzel, K.-H. *Liebende Hirten. Theokrits Bukolik und die alexandrinische Poesie*. Stuttgart & Leipzig 1995.

Cilj: Razumijevanje književopovijesnoga razvoja tog helenističkog žanra i njegovih konvencija unutar širega društvenoga i književopovijesnoga konteksta; kompetentno vrednovanje značenja književopovijesne mijene generičkih obilježja te književne vrste; razumijevanje razlike između grčke, rimske i novovjekovne bukolske poezije; upoznavanje Teokritova djela.

G 551

Naziv predmeta: Grčka književnost

Naziv kolegija: Prozna književnost Druge sofistike

ECTS-bodovi: 6

Kod: G 551

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski)

Status: izborni

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 2 sata seminara

Ukupno opterećenje studenata: 3 sata tjedno

Uvjeti: Grčka sintaksa 2

Ispit: pismeni (2 x 45 minuta) i usmeni

Sadržaj: Kolegij je posvećen raznolikoj proznoj književnoj produkciji drugog i trećeg kršćanskog stoljeća: djelatnost epideiktičkih govornika (Dion Hrizostom, Polemon, Herod Atički, Elije Aristid itd.); deklamacija kao omiljeni govornički žanr; Lukijan, osebujna pojava u drugome stoljeću koju nije moguće smjestiti u uske okvire; historiografi, geografi i perijegeti toga doba (Arijan, Apijan, Pauzanija, Dion Kasije); tzv. Buntschriftstellerei (Klaudije Elijan, Atenej iz Naukrata); spisateljstvo srodno mitografiji i paradoksografiji (Antonin Liberal, Artemidor); fiktionalna književnost (ljubavni roman, fiktionalna epistolografija). Na temelju samostalnoga istraživanja, uz primjeren nastavnikov nadzor, studenti tijekom semestra prezentiraju najprije usmeno, a potom u pisanu obliku, originalan seminarski rad koji obrađuje neki od važnih aspekata književnosti toga razdoblja.

Literatura:

- b) obvezatna:** odabrani ulomci iz Lukijanova korpusa: bilo koje izdanje izvornika /npr. CD-ROM TLG e/; tekstovi podijeljeni na kolegiju; dva naslova iz popisa dopunske literature

- b) dopunska:** Anderson, G. *Lucian. Theme and Variation in the Second Sophistic. Mnemosyne Suppl.* 41. Leiden 1976; Anderson, G. *Philostratus: Biography and Belles Lettres in the Third Century A.D.* London 1986; Anderson, G. *Studies in Lucian's Comic Fiction. Mnemosyne Suppl.* 43. Leiden 1976; Bompaire, J. *Lucien écrivain. Imitation et création.* Paris 1958; Bowersock, G. W. *Approaches to the*

Second Sophistic. 1974; Bowersock, G. W. *Greek Sophists in the Roman Empire*. Oxford 1969; Branham, R. B. *Unruly Eloquence. Lucian and the Comedy of Traditions*. Cambridge, Mass. & London 1989; Helm, R. *Lucian und Menipp*. Leipzig & Berlin 1906; Jones, C. P. *Culture and Society in Lucian*. Cambridge, Mass. & London 1986; Norden, E. *Die antike Kunstprosa*, I-II. Darmstadt 1958; Reardon, B. P. *Courants littéraires grecs des IIe et IIIe siècles après J.-C.* Paris 1971; Robinson, C. *Lucian and his Influence in Europe*. London & Chapel Hill 1979; Rohde, E. *Der Griechische Roman und seine Vorläufer*. Leipzig ³1914; Russell, D. A. *Greek Declamation*. Cambridge 1983.

Cilj: Upoznavanje s osobitostima razdoblja Druge sofistike i žanrovskom raznolikošću tadašnje prozne književne produkcije; razumijevanje njegova mjesta unutar širega društvenoga i književnopovijesnoga konteksta; uočavanje središnje uloge retorike u antičkom obrazovnom sustavu; proširivanje leksičkoga i stilističkoga uvida u grčku prozu.

G 530

Naziv predmeta: Povijest klasične filologije

Naziv kolegija: Povijest grčke filologije

ECTS-bodovi: 6

Kod: G 530

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski)

Status: izborni predmet

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 2 sata seminara

Ukupno opterećenje studenata: 3 sata tjedno

Uvjeti: završen preddiplomski studij

Ispit: pismeni (2 x 45 minuta) i usmeni

Sadržaj: Kolegij nudi pregled povijesti klasične grčke filologije, pri čemu se posebna pozornost posvećuje antičkom razdoblju, u kojemu su postavljeni njezini temelji: racionalistička kritika Homera i alegorijska interpretacija kao odgovor na nju (Ksenofan, Teagen); začeci lingvistike i filologije: sofisti, Platon i Aristotel; procvat filologije u Aleksandriji: Zenodot, Kalimah, Eratosten, Aristofan iz Bizanta, Aristarh, njihovi nasljednici; Muzej i knjižnica; pergamska škola; kritičko izdanje u antici; papirus i prijelaz na pergamentski kodeks; bizantski filolozi; filologija u novom vijeku: moderno kritičko izdanje i kritika teksta; papirologija, paleografija, najutjecajniji novovjekovni filolozi i njihov doprinos.

Literatura:

a) obvezatna: Pfeiffer, R., *History of Classical Scholarship from the Beginnings to the End of the Hellenistic Age*, Oxford 1968; Reynolds, L.D. & Wilson, N.G., *Scribes and Scholars*, Oxford 1991; Wilamowitz-Moellendorff, U. von, *History of Classical Scholarship*, London 1982.

b) dopunska: Calder, W. M., *Men in their Books: Studies in the Modern History of Classical Scholarship*, Hildesheim, 1998; Canfora, L., *The Vanished Library* (prev. M. Ryle), Berkeley 1990; Kenney, E.J., *The Classical Text: Aspects of Editing in the Age of the Printed Book*, Berkeley 1974; Maas, P. *Textual Criticism* (prev. B. Flower), Oxford 1958; Pfeiffer, R., *History of Classical Scholarship from 1300 to 1850*, Oxford 1976; Pöhlmann, E., *Einführung in die Überlieferungsgeschichte und*

in de Textkritik der antiken Literatur I-II, Darmstadt 1994; Sandys, J. E. *A History of Classical Scholarship* I-III, Cambridge 1903–08; Turner, E.G., *Greek Papyri: An Introduction*, Oxford²1980).

Cilj: Uvid u dijakronijski put klasične filologije i povijesne okolnosti koje su ga uvjetovale; detaljnije upoznavanje i razumijevanje metodologije kojom se služi klasična filologija i njezinih pomoćnih disciplina, poglavito kritike teksta.

G 520

Naziv predmeta: Povijest grčkog jezika

Naziv kolegija: Grčki ulomci o našim krajevima

ECTS-bodovi: 6

Kod: G 520

Jezik: hrvatski

Trajanje: 1 semestar (zimski)

Status: izborni predmet

Oblik nastave: 1 sat predavanja, 2 sata seminara

Ukupno opterećenje studenata: 3 sata tjedno

Uvjeti: završen preddiplomski studij

Ispit: pismeni (2 x 45 minuta) i usmeni

Sadržaj: Predmetom je ovoga kolegija filološka obradba odabranih ulomaka iz grčkih pisaca od Hekateja u 6. st. pr. Kr. na dalje, koji bilježe najstarije zemljopisne, povijesne ili narodopisne podatke s današnjih hrvatskih područja; ulomci se prvo razmatraju s gledišta njihova jezičnoga ustroja i jezične povijesti, kao i povijesne sudbine njihova zapisa; zatim se nastoje iscrpno protumačiti vlastita imena i realija u njima, kako bi se grčki izvornik uzmogao što točnije razumijevati i prevoditi.

Literatura:

a) obvezatna: D. Rendić-Miočević: *Iliri i antički svijet (Illyrians and the Ancient World)*, Split 1989.; R. Katičić, *Illyricum Mythologicum*, Zagreb 1995.; M. Križman, *Antička svjedočanstva o Istri (Ancient Testimonies in Istria)*, Pula 1997.

b) dopunska: A. Mayer, *Die Sprache der alten Illyrier*, Bd.I: Wien 1957; Bd.II.: Wien 1959; V. Vedaldi-Jazbec, *La VENETIA orientale e l'ISTRIA*, Roma 1994.

Cilj: Poželjan je cilj tako zamišljena kolegija upoznati polaznike s grčkim vrelima za najstariju povijest naših krajeva, s osnovama povijesne onomastike te s izvorima i s najvažnijim objavljenim radovima potrebnima za njezino proučavanje.

Za kolegij *Metodika nastave klasičnih jezika (L 600)* v. prijedlog programa studija latinskog jezika i književnosti.

HODOGRAM:

GRČKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
diplomski program
(dvopredmetni studij, 4+1)

A: nastavni smjer

I. semestar

Nastavnik	Kod	Kolegij	P	S	V	ECTS	Tjed. opter.

Obvezni kolegiji:

		Zajednički kolegiji za MNK ²⁹				15 (=7.5) 30	
Šešelj		Metodika nastave klasičnih jezika				15 (=8) ³¹	

Izborni kolegiji (1):

		Antička epigrafika ³²	2			3	2
		Osnove klasične arheologije I ³³	2			3	2
		Antički gradovi u Hrvatskoj ³⁴	2			3	2

²⁹ Pojedini kolegiji određeni su na razini Fakulteta.

³⁰ Satnica i bodovi dijele se popola sa satnicom i bodovima s druge studijske grupe.

³¹ Obuhvaća teorijsku nastavu (5) i praksu (10). Ukoliko student studira klasičnu filologiju (latinski i grčki), metodika im je zajednička, pa se za 'oslobođenih' 7 bodova mora upisati 1 izborni kolegij iz ponude Odsjeka za Klasičnu filologiju (6 bodova) i/ili dva izborna kolegija iz šire ponude (3 - 4 boda).

Ukoliko student uz grčki studira neki živi strani jezik ili predmet koji nije strani jezik, sluša zasebni metodički blok predmeta i na jednoj i na drugoj studijskoj grupi (pri čemu se može dogoditi da zbroj bodova premašuje 15).

³² Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

³³ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

³⁴ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

		<i>Kolegij vezan uz antičku književnost</i> ³⁵	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku umjetnost</i> ³⁶	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku filozofiju</i> ³⁷	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz rimsku književnost</i> ³⁸	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz ranokršćansku književnost</i> ³⁹	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku dramu i kazalište</i> ⁴⁰	2			3	2
		<i>Kolegij iz opće lingvistike ili indoeuropeistike</i> ⁴¹	2			3	2
		Retorika i pravna argumentacija – povijesni aspekt ⁴²	2			3	2

II. semestar

Obvezni kolegiji:

		Zajednički kolegiji za MNK				15 (=7,5)	
		Metodički blok - Metodika nastave klasičnih jezika				15 (=8)	
	L 500	Diplomski rad				15 ⁴³	

Izborni kolegiji (1):

		Antička epigrafika ⁴⁴	2			3	2
		Osnove klasične arheologije I ⁴⁵	2			3	2
		Antički gradovi u Hrvatskoj ⁴⁶	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku književnost</i> ⁴⁷	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku umjetnost</i> ⁴⁸	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku filozofiju</i> ⁴⁹	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz rimsku književnost</i> ⁵⁰	2			3	2

³⁵ Iz ponude Odsjeka za komparativnu književnost.

³⁶ Iz ponude Odsjeka za povijest umjetnosti.

³⁷ Iz ponude studija filozofije Hrvatskih studija.

³⁸ Na Odsjeku za klasičnu filologiju.

³⁹ Izvodi se na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove ili na Katoličkom bogoslovnom fakultetu.

⁴⁰ Izvodi se na Akademiji dramske umjetnosti.

⁴¹ Izvodi se na Odsjeku za lingvistiku.

⁴² Izvodi se na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

⁴³ Ne uračunava se u kvotu bodova na posljednjoj godini studija.

⁴⁴ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁴⁵ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁴⁶ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁴⁷ Iz ponude Odsjeka za komparativnu književnost.

⁴⁸ Iz ponude Odsjeka za povijest umjetnosti.

⁴⁹ Iz ponude studija filozofije Hrvatskih studija.

		<i>Kolegij vezan uz ranokršćansku književnost⁵¹</i>	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku dramu i kazalište⁵²</i>	2			3	2
		<i>Kolegij iz opće lingvistike ili indoeuropeistike⁵³</i>	2			3	2
		Retorika i pravna argumentacija – povijesni aspekt ⁵⁴	2			3	2

---

⁵⁰ Na Odsjeku za klasičnu filologiju.

⁵¹ Izvodi se na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove ili na Katoličkom bogoslovnom fakultetu.

⁵² Izvodi se na Akademiji dramske umjetnosti.

⁵³ Izvodi se na Odsjeku za lingvistiku.

⁵⁴ Izvodi se na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

GRČKI JEZIK I KNJIŽEVNOST
diplomski program
(dvopredmetni studij, 4+1)

B: istraživački smjer⁵⁵

I. semestar

Nastavnik	Kod	Kolegij	P	S	V	ECTS	Tjed. opter.

Obvezni kolegiji:

Izborni kolegiji I (2):

		<i>Kolegij iz grčke književnosti*</i>	1	2		6	3
G 530		Povijest grčke filologije	1	2		6	3
G 520		Kolegij iz povijesti grčkog jezika	1	2		6	3
		Mikenski grčki ⁵⁶	1	2		6	3

Izborni kolegiji II (1):

		Antička epigrafika ⁵⁷	2			3	2
		Osnove klasične arheologije I ⁵⁸	2			3	2
		Antički gradovi u Hrvatskoj ⁵⁹	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku književnost</i> ⁶⁰	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku umjetnost</i> ⁶¹	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz antičku filozofiju</i> ⁶²	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz rimsku književnost</i> ⁶³	2			3	2
		<i>Kolegij vezan uz ranokršćansku književnost</i> ⁶⁴	2			3	2

⁵⁵ Student ne može dobiti naslov *magistra grčkog jezika i književnosti, istraživački smjer* ukoliko ne napiše diplomski rad na Diplomskom studiju grčkog jezika i književnosti.

* Jedan od kolegija G 550-G 551 koji se u semestru nude.

⁵⁶ Kolegij se sluša na Odsjeku za lingvistiku.

⁵⁷ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁵⁸ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁵⁹ Izvodi se na Odsjeku za arheologiju.

⁶⁰ Iz ponude Odsjeka za komparativnu književnost.

⁶¹ Iz ponude Odsjeka za povijest umjetnosti.

⁶² Iz ponude studija filozofije Hrvatskih studija.

⁶³ Na Odsjeku za klasičnu filologiju.

⁶⁴ Izvodi se na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove ili na Katoličkom bogoslovnom fakultetu.

		<i>Kolegij vezan uz antičku dramu i kazalište⁶⁵</i>	2			3	2
		<i>Kolegij iz opće lingvistike ili indoeuropeistike⁶⁶</i>	2			3	2
		Retorika i pravna argumentacija – povijesni aspekt ⁶⁷	2			3	2

II. semestar

Obvezni kolegiji:

	L 501	Diplomski rad ⁶⁸				15	20

Izborni kolegiji (1):

(biraju se iz ponude kao u IX. semestru, v. bilj. 155)

⁶⁵ Izvodi se na Akademiji dramske umjetnosti.

⁶⁶ Izvodi se na Odsjeku za lingvistiku.

⁶⁷ Izvodi se na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

⁶⁸ Ukoliko student piše diplomski rad na drugoj studijskoj grupi, upisuje 3 izborna kolegija iz ponude studija grčkog jezika (jedan iz grupe Izborni I, v. IX semestar) i iz ponude ostalih odsjeka na Fakultetu i izvan njega (dva iz grupe Izborni II, v. IX semestar) do ukupno 15 bodova.

DODATAK: ZAJEDNIČKI DIO STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Sadržaj

Objašnjenje koncepcije nastavničkog usmjerenja	
Struktura zajedničkog dijela studija nastavničkog usmjerenja	
Opisi kolegija	
Psihološki modul	
Pedagoški modul	
Didaktički modul	
Sociološki modul	
Filozofski modul	
Informatički modul	
Hrvatski jezik u nastavničkoj komunikaciji	

OBRAZLOŽENJE KONCEPCIJE NASTAVNIČKOGA USMJERENJA

Prijedlog programa nastavničkoga usmjerenja koncipiran je tijekom mnogobrojnih radnih sastanaka *Odbora za nastavu* Filozofskoga fakulteta. *Odbor za nastavu* konzultirao je cijeli niz programa na stranim sveučilištima i nastojao doći do optimalnog omjera potrebnih kolegija koji bi našim studentima diplomskih nastavničkih studija omogućili mobilnost, tj. djelomično studiranje i zapošljavanje u drugim zemljama, te im osigurali usporedivost diploma s diplomama stečenima na drugim europskim sveučilištima.

U ovom prijedlogu programa polazi se od činjenice da u području obrazovanja budućih nastavnika na razini Europe već postoje jasne naznake standardizacije u koncepciji te u opsegu i sadržaju obrazovanja. Ponuđeni program temelji se na uvidu u komparativne podatke o europskim modelima obrazovanja budućih nastavnika koji su javno dostupni putem obrazovne informacijske mreže Europske komisije i zemalja članica Europske unije *Eurydice*, na izvješćima projektnih grupa o efikasnosti različitih modela obrazovanja budućih nastavnika i o strukturi temeljne nastavničke kompetencije (npr. projekti *OECD*-a iz 1990, 1994. i 1999, projekt Europske komisije *SIGMA*) i u skladu je s trendovima opisanima u relevantnim dokumentima (npr. *Green Paper on Education and Training in Europe*, *White Paper on Education and Training*).

Navedeni, u Europi prihvaćeni principi, mogu se rezimirati na sljedeći način:

- tijekom sveučilišnog obrazovanja budućemu nastavniku osigurava se stjecanje temeljne nastavničke kompetencije
- tijekom sveučilišnog preddiplomskog i diplomskog obrazovanja, koje najčešće traje ukupno pet godina, na predmete kojima se omogućuje stjecanje temeljne nastavničke kompetencije odvaja se najmanje 20% ukupnog opsega studija (60 ECTS bodova), a europski je prosjek 25%
- stjecanje temeljne nastavničke kompetencije podrazumijeva stjecanje znanja, vještina i kompetencija u trima glavnim područjima: općem obrazovno-odgojnom području, metodičkom području i nastavnoj praksi. Omjer zastupljenosti navedenih triju područja uglavnom je ravnomjerno raspoređen.

Radi orijentacije prilažemo u tablici pregled opsega i raspodjele ECTS bodova u nekoliko europskih zemalja:

Zemlja	Ukupni ECTS	Opći obrazovno-odgojni dio	Metodički dio	Nastavna praksa
Španjolska	67	24	21	22
Finska	70	24	24	22
Švedska	60 (kao zadani minimum)	20	40 (navedeni ukupni bodovi za metodiku i nastavnu praksu)	

(podaci preuzeti s informacijske mreže *Eurydice*).

Uvažavajući specifičnost i tradiciju našega dosadašnjeg sustava obrazovanja budućih nastavnika, u predloženoj koncepciji nastavničkih studija nastojali smo se približiti tim standardima iako ih nismo do kraja slijedili (npr. za nastavnu praksu umjesto jedne trećine, tj. 20 ECTS bodova, odvojili smo samo 10 ECTS bodova, a također smo smatrali da je budućim nastavnicima nužno omogućiti razvijanje njihove govorno-jezične komunikacijske kompetencije te sposobnosti primjene informacijskih tehnologija u nastavi).

U koncepciji se polazi od stava da temeljna nastavnička kompetencija koja se stječe tijekom diplomskog nastavničkog studija predstavlja neophodan temelj za cjeloživotno obrazovanje budućega nastavnika i dobivanje licence za rad u školi.

Neki aspekti programa će se usklađivati s prirodom pojedinih studija i dorađivati kroz iskustvo u radu.

Opseg od 60 ECTS bodova, na kojem se temelji ovaj program, zadan je i odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta donešenoj na izvanrednoj sjednici 22. ožujka 2004.: «Na diplomskom studiju za nastavničko usmjerenje izdvaja se 60 bodova za psihološko-pedagoško-didaktičke predmete i za metodiku nastave».

NAPOMENA:

U ovom 'paketu' nalaze se opisi kolegija koji su zajednički za sve nastavničke diplomske studije na Filozofskom fakultetu. Opisi kolegija metodičkoga bloka i prakse sastavni su dio diplomskih nastavničkih studija pojedinih odsjeka.

STRUKTURA ZAJEDNIČKOG DIJELA STUDIJA NASTAVNIČKOG USMJERENJA

Naziv modula	Status	Naziv kolegija	Satnica	ECTS
PSIHOLOŠKI MODUL	Obv.	Psihologija obrazovanja i odgoja	2+0+2	4
	Izb.	Rad s naprednim učenicima	2+0+0	2
		Komunikacijske vještine	2+0+2	
		Okolinski čimbenici razvoja	2+0+0	
		Uvod u psihologiju roditeljstva	2+0+0	
		Uvod u teorije ličnosti	2+0+0	
		Psihologija osoba s posebnim potrebama	1+2+0	
		Evaluacija tretmana	2+1+0	
PEDAGOŠKI MODUL	Obv.	Opća pedagogija	2+1+0	3
	Izb.	Komunikacija u nastavi	1+1+0	2
		Pedagogija adolescencije	1+1+0	
		Osnove specijalne pedagogije	1+1+0	
		Obrazovanje darovitih	1+1+0	
		Pedagoško savjetovanje i profesionalna orijentacija	1+1+0	
DIDAKTIČKI MODUL	Obv.	Opća didaktika	2+1+0	3
	Izb.	Interesi u nastavi	1+1+0	2
		Alternativne pedagoške ideje i škole	1+1+0	
		Temeljna nastavna umijeća	1+1+0	
		Pedagoška dijagnostika	1+1+0	
		Didaktičke teorije	1+1+0	
SOCIOLOŠKI MODUL	Obv.	Sociologija obrazovanja	1+1+0	3

FILOZOFSKI MODUL	Obv.	Filozofija odgoja	2+0+0	3
INFORMATIČKI MODUL	Obv.	Informacijske tehnologije u obrazovanju	1+0+1	3
	Izb.	Primjena računala u nastavi jezika	1+0+1	2
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI	Obv.	Hrvatski jezik za nastavnike	1+1+0	2
		Govorništvo za nastavnike	0+1+1	1,5
		Jezična interakcija i jezični varijeteti	1+0+0	1,5
	Izb.	Fonetska korekcija	0+1+1	1,5
		Govorna proizvodnja	0+1+1	
		Njega glasa	0+1+1	
		Ortoepske vježbe	0+1+1	
		Dvojezičnost	1+1+0	

OPISI KOLEGIJA

PSIHOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA I ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Tjelesni, motorički, perceptivni, kognitivni, govorni, emocionalni i socijalni razvoj tijekom srednjeg i kasnog djetinjstva te adolescencije. Najčešća odstupanja i problemi u razvoju u dječjoj i adolescentnoj dobi.

Odnos teorija učenja i učenja u školskom okruženju. Individualne razlike važne u poučavanju. Učenici s posebnim potrebama. Motivacija za učenje i kako je povećati. Upravljanje razredom i razredna disciplina. Odnos učenja i poučavanja. Procjenjivanje i mjerenje ishoda poučavanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s promjenama u ponašanju i sposobnostima koje se događaju u razdoblju djetinjstva i adolescencije, te uzrocima i procesima koji se nalaze u podlozi tih promjena. Studenti će se osposobiti za razumijevanje ponašanja djece i adolescenata te kompetentnu interakciju s njima. Razumijevanje primjene teorija učenja u školskom radu i odnosa između procesa poučavanja i ishoda učenja. Studenti će razumjeti ulogu motivacijskih, socijalnih procesa i školskog okruženja u procesu učenja i poučavanja te će moći primijeniti prikladne postupke za suradnju s učenicima i roditeljima u rješavanju obrazovnih problema.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

Ukupno 60 sati nastave kroz predavanja i vježbe (30 + 30). Znanje se provjerava kolokvijem i pismenim ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Vasta, R., Haith, M. M. & Miller, S.A. (1998. ili kasnija izdanja). Dječja psihologija: suvremena znanost. Naklada Slap, Jastrebarsko.

Vizek Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V., Miljković, D. (2003.) Psihologija obrazovanja, Zagreb: IEP.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Grgin, T. (2001.) Školsko ocjenjivanje znanja. *Jastrebarsko: Naklada Slap*

Papalia, D.E. & Wendkos-Olds, S. (1989 ili kasnija izdanja). Human development. McGraw-Hill.

Zarevski (ur.) (2003.). Učitelji za učitelje, *Zagreb:IEP*

Bodovna vrijednost predmeta

4 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno, a konačna ocjena je kombinacija rezultata na kolokviju i završnog ispita.

IZBORNI KOLEGIJI:

RAD S NADARENIM UČENICIMA

Okvirni sadržaj predmeta

Karakteristike darovite djece (kognitivne i socio-emocionalne osobine darovitih). Identifikacija darovitih učenika i uloga učitelja u tom procesu. Posebnosti rada s darovitima unutar školskog sustava. Uloga učitelja u akceleraciji. Obogaćenje programa (sadržaji i metode rada). Rad učitelja na izradi i provedbi programa, suradnja u timu. Rad s roditeljima nadarenih učenika.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će upoznati karakteristike darovite djece, načine identifikacije darovitih i mogućnosti rada s njima u okviru školskog sustava. Moći će planirati svoj rad u praksi. Studenti će biti pripremljeni za timski rad na planiranju i izvedbi programa rada s darovitim učenicima.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

Nastava se provodi kroz predavanja u jednom semestru (2+0). Znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Čudina-Obradović, M. (1991.). *Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Školska knjiga, Zagreb.

Koren, I. (1989.). *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Školske novine, Zagreb

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Heller, K.A., Monks, F.J., Sternberg R.J., Subotnik, R.(2000.). *International handbook of giftedness and talent*. Oxford: Elsevier Science Ltd.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pisano.

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE

Okvirni sadržaj predmeta

Komunikacijski proces. Verbalna komunikacija. Neverbalna komunikacija. Priroda interpersonalne komunikacije. Važnost komunikacije za interpersonalne odnose. Prepreke za uspješnu komunikaciju. Vještine uspješne komunikacije s pojedincem. Samootkrivanje. Asertivnost. Aktivno slušanje. Empatičko razumijevanje. Pravila komunikacije. Usklađena konverzacija. Komunikacija u maloj grupi. Vođenje grupne diskusije. Debata. Predstavljanje grupe i iznošenje grupnih zaključaka. Govorenje pred publikom. Korištenje prezentacijskih vještina tijekom izlaganja. Različite svrhe i odgovarajući oblici obraćanja publici. Kritičko slušanje i postavljanje pitanja govorniku.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvještavanje i razumijevanje osnova uspješne komunikacije i usvajanje tehnika i vještina potrebnih za uspješnu komunikaciju s pojedincima, u grupi i s publikom.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata vježbi tjedno tijekom jednog semestra.

Provjera znanja i svladavanje vještina provodi se tijekom nastave kroz različite individualne i grupne zadatke, te usmenim ispitom nakon odslušanog predmeta.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Pearson, J. C., Spitzberg, B. H. (1990). *Interpersonal communication: concepts, components and contexts*. Dubuque: Wm. C. Brown Publishers.

Egan, G. (1977). *You and me: the skills of communicating and relating to others*. Monterey: Brooks/Cole Publishing Company.

Bolton, R. (1986). *People skills*. New York: Touchstone.

Lucas, S. E. (1998). *The art of public speaking*. New York: McGraw-Hill.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, J. (Ed.) (1999). *Bridges, not walls: a book about interpersonal communication*. McGraw-Hill.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeno.

OKOLINSKI ČIMBENICI RAZVOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Ekološki model razvoja. Utjecaj mikrosustava na razvoj: obitelji, vršnjaci, škola. Utjecaj mezosustava na razvoj djeteta: odnos škole i obitelji. Utjecaj egzosustava na razvoj: radno mjesto i zaposlenost roditelja, socijalna mreža, socioekonomski status, zakonodavstvo i socijalna politika, sredstva masovnih komunikacija. Utjecaj makrosustava na razvoj: kulturalni i subkulturalni utjecaji.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s različitim modelima o mehanizmima djelovanja socijalnih ekoloških sustava na razvoj. Po završetku kolegija studenti će razumjeti kako socijalni konteksti, promjene u njima i interakcije između njih i djeteta utječu na razvoj te će moći prepoznati i razlikovati okolnosti i uvjete u različitim kontekstima koji pogoduju kao i one koji narušavaju optimalan djetetov razvoj.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sat predavanja jedno tijekom jednog semestra. Znanje će se provjeravati putem kolokvija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bronfenbrenner, U., & Morris, P. A. (1998). The ecology of developmental processes. In W. Damon (Series Ed.) & R. M. Lerner (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 1. Theoretical models of human development* (5th ed., pp. 993-1028). New York: John Wiley.

Demo, D.H., Ganong, L.H. (1994). Divorce. U knjizi McKenry, P.C. i Price S.J. (Eds.) (1994). *Families and Change* (str. 197-218).

Walsh, F. (Ed.) (1993). *Normal family processes*. New York: The Guilford Presss. (pogl. 1-12)

Ilišin, V., Marinović Bobinac, A., Radin, F. (2001). *Djeca i mediji*. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži i IDIZ.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Stewart, A.J., Copeland, A. P., Chester, N.L., Malley, J.E., Barenbaum, N.B. (1997). *Separating together: How divorce transforms families*. New York: The Guilford Presss.

Balter, L., Tamis-leMonda (Eds.) (1999). *Child psychology: A handbook of contemporary issues*. New York: Psychology Press. (pogl. 16, 18, 19)

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U PSIHOLOGIJU RODITELJSTVA

Okvirni sadržaj predmeta

Determinante roditeljskog ponašanja (karakteristike roditelja, karakteristike djeteta, kontekstualni činitelji). Individualne razlike u roditeljskom ponašanju (dimenzije i stilovi roditeljskog ponašanja). Tranzicija u roditeljsku ulogu i faze roditeljstva (roditeljstvo s djetetom dojenačke, predškolske, rane školske i adolescentne dobi; roditeljstvo i odrasla djeca). Utjecaj roditeljskog ponašanja na dječje ponašanje i razvoj. Roditeljska uloga i osobni razvoj. Odnosi između roditeljske i drugih životnih uloga. Neplodnost i život bez djece. Roditeljstvo u specifičnim okolnostima (maloljetni roditelji, jednoroditeljske i rekonstituirane obitelji, roditelji djece s posebnim potrebama, udomiteljstvo i posvojenje). Edukacija roditelja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanje s psihologijom roditeljstva i razumijevanje složenosti i važnosti uloge majke i oca u suvremenim društvenim okolnostima. Poznavanje utjecaja roditeljskog ponašanja na dječji razvoj te utjecaja roditeljstva na razvoj u odrasloj dobi. Kroz sadržaje kolegija studenti će se osposobiti za promoviranje optimalnih roditeljskih ponašanja u budućem profesionalnom radu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja tjedno tijekom jednog semestra. Po završetku nastave znanje se provjerava pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Martin, C.A. & Colbert, K.K. (1997). *Parenting: A life span perspective*. NY: McGraw-Hill.

Delač Hrupelj, J., Miljković, D. i Lugomer Armano G. (2000). *Lijepo je biti roditelj*. Zagreb: Creativa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Hoghugh, M. & Long, N. (Eds.). (2005). *Handbook of parenting: Theory, research and practice*. SAGE.

Bornstein, M.H. (2002). *Handbook of parenting*. Vol. 1-5. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Brooks, J.B. (2001). *Parenting* (3rd ed). Mountain View, CA: Mayfield Publishing Co.

Muzi, M.J. (2000). *The experience of parenting*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Maccoby, E.E. (2000). *Parenting and its effects on children: On reading and misreading behavior genetics*. Annual Review of Psychology, 51, 1-27.

Golombok, S. (2000). *Parenting: What really counts?* Philadelphia, PA: Routledge.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

UVOD U TEORIJE LIČNOSTI

Okvirni sadržaj predmeta

Uloga i važnost teorije u psihologiji ličnosti; Povijesni razvoj teorija ličnosti; Uvjeti koje bi morala zadovoljavati dobra teorija ličnosti; Kriteriji za vrednovanje različitih teorija ličnosti; Strukturalne i procesne teorije ličnosti; Razlikovanje teorija i modela u psihologiji ličnosti; Osnovni teoretski pristupi u psihologiji ličnosti (Osobinski pristup; Psihoanalitički pristup; Kognitivni pristup; Pristup teorija učenja; Humanistički pristup); Detaljan prikaz najvažnijih teorija ličnosti; Moguća aplikacija pojedinih teorija u obrazovnom kontekstu; Usporedba različitih teorija ličnosti i kritički osvrt na njih.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Cilj kolegija je stjecanje znanja o različitim teorijama ličnosti. Omogućiti studentima stjecanje znanja za kritičku evaluaciju različitih teorija. Osim prikazivanja pojedinih teorija ličnosti, posebna pažnja će se posvetiti aplikacijama teorija ličnosti u obrazovnom kontekstu.

Oblici provođenja nastave i načini provjere znanja

2 sata predavanja na tjedan tijekom jednog semestra

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

John, O.P., Cervone, D., Pervin, L.A. (2005). Personality: Theory and Research, 9th Ed. Wiley

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Fulgosi, A. (1985). Psihologija ličnosti: Teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni

PSIHOLOGIJA OSOBA S POSEBNIM POTREBAMA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni, obiteljski i individualni činitelji u nastanku razvojnih teškoća. Mentalna retardacija. Tjelesni invalidi. Slijepa djeca. Gluha djeca. Djeca s poremećajima u ponašanju. Djeca oboljela od cerebralne paralize. Psihološka podrška obiteljima čiji član ima posebne potrebe. Stigma i stavovi društva prema osoba s posebnim potrebama. Etička pitanja brige o ljudima s posebnim potrebama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznat će različite etiološke činitelje u nastanku razvojnih teškoća. Studenti će usvojiti znanja o specifičnim skupinama ljudi s posebnim potrebama. Raspravljat će o stigmatizaciji i stavovima društva prema osoba s posebnim potrebama. Studenti će naučiti specifičnosti ophođenja s ljudima s posebnim potrebama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 2 sata seminara. Seminari će uključivati prikaz poteškoća i način rada s osobama s određenim posebnim potrebama, te rasprave o etičkim pitanjima. Provjera znanja provodi se tijekom nastave kroz seminare i na kraju nastave pismenim ispitom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Batshaw, M. L. (2002). *Children with Disabilities*. New York: Paul H Brookes Pub Co.

Blackbourn, J. M., Patton, J. R. i Trainor, A. (2003). *Exceptional children in focus*. London: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ribić, K. (1991.). *Psihofizičke razvojne teškoće*. ITP Forum: Zadar

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

EVALUACIJA TRETMANA

Okvirni sadržaj predmeta

Osnovni pojmovi u evaluaciji tretmana; Vrste psihosocijalnih intervencija i smisao njihove evaluacije; Teorijski, metodološki i praktični aspekti evaluacije programa; Logika evaluacijskih postupaka; Glavne vrste evaluacije programa; Modeli evaluacije; Nacrti evaluacijskih istraživanja; Planiranje evaluacijskih postupaka (definiranje ciljeva, kriterija i standarda za ocjenu djelotvornosti programa, izbor nacrta istraživanja, izvori i načini prikupljanja evaluacijskih podataka, postupci analize podataka); Izvještavanje o rezultatima evaluacije (elementi i struktura izvještaja, prilagodba korisnicima).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti polaznike da mogu (a) samostalno ili kao član tima sudjelovati u planiranju i kreiranju nacrta evaluacijskog istraživanja, (b) provesti evaluaciju programa unutar pojedinih domena, (c) adekvatno opisati i interpretirati prikupljene podatke te prikazati rezultate u formi pisanog evaluacijskog izvješća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno unutar jednog semestra. Provjera znanja provodi se kontinuirano tijekom semestra - kroz izlaganja seminarskih radova i rasprave tijekom nastave te ispitom nakon odslušanog kolegija.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kulenović, A. (1996). *Evaluacija psihosocijalnih intervencija*. U: Pregrad, J. (Ur.) *Stres, trauma, oporavak* (269-291). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.

Posavac, E. J., & Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation - Methods and Case Studies*. (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Rossi, P. H., & Freeman, H. F. (2003). *Evaluation*. London: Sage.

Rosekrans, F. (1990). Psihoterapija s gledišta nespecifičnih rezultata i uvjeravanja. *Primijenjena psihologija*, 11, 36-46.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeno.

PEDAGOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ⁶⁹:

OPĆA PEDAGODIJA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet Opće pedagogije. Diferencijalna pedagogija ili sustav pedagoških disciplina. Odnos pedagogije i drugih znanosti. Temeljni pedagoški pojmovi i kategorije. Temeljni oblici pedagoškog djelovanja. Oblici znanja i spoznaja o odgoju (slike, koncepti, modeli i teorije). Obrazovne institucije i sustavi obrazovanja. Suvremena pedagogija i kurikulum. Profesionalne kompetencije nastavnika. Suvremeni izazovi pedagogiji (primjerice: alternativne i/ili anti pedagogije; interkulturalni odgoj; globalizacija).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, subdisciplinama i kategorijalnim aparatom Opće pedagogije te steći elementarna umijeća u ophođenju s pedagoškim teorijama i razviti umijeća glede temeljnih oblika pedagoških djelovanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 2 sata seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom po završetku nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (Odabrana poglavlja). Zagreb: HPKZ.

König, E./Zedler, P. (2001), *Teorije znanosti o odgoju*. Zagreb:Educa.

Gudjons, H. (1994), *Pedagogija. Temeljna znanja* (Odabrana poglavlja). Zagreb:Educa.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Schulz von Thun, F. (2001), *Kako međusobno razgovaramo* 1. Smetenje i razjašnjenja. Zagreb: Erudita

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

---

⁶⁹ Obvezanti i izborni kolegiji u okviru pedagoškog i didaktičkog modula za studente ALU, MA, PMF i druge nastavničke fakultete uvažavat će posebnosti matičnih struka i razvijati se u dogovoru sa svakim fakultetom posebno.

Način polaganja ispita

Pismeni.

IZBORNI KOLEGIJI⁷⁰:

KOMUNIKACIJA U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Metakomunikacijska razina: Što je komunikacija?. Verbalna i neverbalna; digitalna i analogna komunikacija. Obilježja nastavne komunikacije. Uloga učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika. Komunikacijska razina: Metode i tehnike uspješne komunikacije: aktivno slušanje, vođenje razgovora, igranje uloga, pedagoška psihodrama, moderirana rasprava. Oblici podučavanja: monološki i dijaloški. «Komunikacijski profili» učitelja i etika komunikacije. Neverbalna komunikacija u nastavi (značenje poruka tijela, pokreta, gesta). Aktualne teme: Interkulturalna komunikacija u nastavi. – Komunikacija na daljinu.- Virtualna komunikacija.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Steći osnovna znanja o nastavnoj komunikaciji i ulozi učitelja kao agensa i modela komunikacijskog ponašanja učenika i osvijestiti odnos komunikacijskog ponašanja učitelja, oblika komunikacije između učenika i razvijanja komunikacijske kompetencije učenika; upoznati i vježbati metode i tehnike uspješne nastavne komunikacije

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Langer, I., Schulz von Thun, F., Tausch, R.(2003): Kako se razumljivo izražavati. Zagreb: Erudita.

Heinz Klippert (1996): Kommunikations-Trening.-Muenchen.

Schulz von Thun, F. (2002): Kako međusobno razgovaramo (1-3), Zagreb:Erudita.

Hans Juergen Apel (2003): Predavanje uvod u akademski oblik poučavanja. Zagreb:Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Brajša, P. (1994): *Pedagoška komunikologija*. Zagreb: Školske novine.

---

⁷⁰ **Izborni predmeti u okviru ovog modula mogu biti u načelu svi kolegiji preddiplomskog/diplomskog studija pedagogije. Za ovu akademsku godinu predlažemo navedene kolegije kao izborne.**

Bratanić, M. (1993) *Mikropedagogija - Interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja* (3.izd.). Zagreb:Školska knjiga.
Neill, S. (1994). *Neverbalna komunikacija*. Zagreb:Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

PEDAGOGIJA ADOLESCENCIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Pojam i razvojne karakteristike. Genetski i vanjski činitelji razvoja u djetinjstvu i mladenaštvu. Razvojne osobine i funkcije: tjelesne, kognitivne, emocionalne i socijalne. Tipologija i diferencijacija u formiranju identiteta: zrenje, razvoj, socijalizacija, odgoj. Odgojno-obrazovno značenje, mogućnosti i načini pedagoške intervencije. Dijete i djetinjstvo; mladi i mladenaštvo: okolinski i životni svijet. Socijalno-ekološki činitelji i odgojni utjecaji u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu: obitelj, škola, crkva, slobodno vrijeme, mediji, vršnjačke skupine. Kultura, subkultura, kontrakultura, alternativna kultura i životni stilovi mladih kao polje pedagoškog djelovanja. Razvojne-pedagoške teškoće, smetnje i intervencije. Pedagoška povijest djetinjstva i mladenaštva. Pedagogija djetinjstva i mladenaštva: predmet, sadržaj, istraživanje i polje praktičnog djelovanja.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati razvojne osobine i (ne)tipično ponašanje u kasnom djetinjstvu i mladenaštvu. Shvatiti prirodne oblike reakcija i uzroke osobito karakteristične za pubertetsku i adolescentsku dob te mogućnosti i načine odgojno-socijalnog djelovanja na tijek razvoja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Baacke, D. (1984), Die 6- bis 12 jährigen. Beltz, Weinheim – Basel.

Baacke, D. (1986), Die 13- bis 18 jährigen. Urban – Schwarzenberg, Munchen - Berlin.

Gudjons, H. (1994), Pedagogija – temeljna znanja. Educa, Zagreb.

Key, E. (2000), *Stoljeće djeteta*. Educa, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Perasović, B. (2001), *Urbana plemena*. Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb.

Sander, U., Vollbrecht, R. (1985), *Zwischen Kindheit und Jugend*. Juventa, Weinheim – Munchen.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

OSNOVE SPECIJALNE PEDAGOGIJE

Okvirni sadržaj predmeta

- Specijalna pedagogija kao znanstvena disciplina: predmet, područje, sadržaj, zadaci i metode.
- Individualne sličnosti i razlike u razvoju djece i mladeži (intravarijabilitet i intervarijabilitet), vrste odstupanja u razvoju i područja razvojnih teškoća: osnovne osobine djece s teškoćama u razvoju, poremećajima u ponašanju i darovite djece.
- Pedagoški postupci u zadovoljavanju posebnih potreba djece i mladeži s mentalnim, vidnim, slušnim, tjelesnim i kombiniranim razvojnim teškoćama i promjenama u osobnosti uvjetovanih organskim i socijalno-emocionalnim čimbenicima.
- Značaj i oblici integracije/inkluzije djece i mladeži u redovni odgojno-obrazovni sustav.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti studente, da putem samostalnog i kritičkog proučavanja literature te raspravama na seminarima i terenskoj nastavi ovladaju temeljnim spoznajama u područje specijalne pedagogije, utemeljenja, osnovnih pojmovnih određenja i neposrednog odgojnog djelovanja.

Ostvarivanje sadržaja kolegija treba osigurati cjelovit i sistematiziran uvid u pedagoške postupke s djecom posebnih potreba, kao i njihovoj integraciji/inkluziji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

- Hrvatić, N. (2004), *Udžbenici za učenike s posebnim potrebama*, u: Halačev, S. (ur.), *Udžbenik i virtualno okruženje*, Zagreb, Školska knjiga.
- Jensen, E. (2004), *Različiti mozgovi, različiti učenici*, Educa, Zagreb.
- Kostelnik, M., Onaga, E., Rohde, B., Whiren, A. (2004), *Djeca s posebnim potrebama*, Educa, Zagreb.
- Sekulić-Majurec, A. (1988), *Djeca s teškoćama u razvoju u vrtiću i školi*. Školska knjiga, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

- Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A. (1998), *Darovito je, što ću s njim?*, Alinea, Zagreb.
- Mijatović, A. (ur.) (1999), *Osnove suvremene pedagogije* (pog. *Djeca s izuzetnim potrebama*), Zagreb, HPKZ.
- Stakes, R., Hornby, G. (1997), *Change in Special Education*, Cassell, London.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i ismeni ispit.

OBRAZOVANJE DAROVITIH

Okvirni sadržaj predmeta

- *Proučavanje darovitosti kao društvenog i pedagoškog fenomena. (Povijesni pregled brige za darovite i uloge darovitih pojedinaca u društvu; Pristup darovitosti u suvremenom društvu.*
- *Suvremena istraživanja darovitosti. Studije blizanaca i dr.*
- *Otkrivanje i identificiranje darovitosti (Problem kriterija u određivanju darovitosti /intelektualne, specifične i kreativne sposobnosti/. Pojavni oblici darovitosti . Potencijalna i produktivna darovitost.*
- *Suvremene koncepcije darovitosti i njihove implikacije za pedagošku praksu.*
- *Poticanje razvoja darovitosti (općenito i po pojedinim područjima)*

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati studente s novim pristupima društva i struke fenomenu darovitosti i osnovnim načinima prepoznavanja i identificiranja darovite djece. Osposobiti ih da u odnosu na vrstu i stupanj darovitost darovitoj djeci prilagođavaju obrazovni program i druge obrazovne aktivnosti, te tako poticajno djeluju na razvoj njihovih potencijala.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A.: *Darovito je , što ću s njim?* Alinea, Zagreb 1998.

Čudina-Obradović, M. (1990): *Nadarenost: Razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Koren, I. (1989.): *Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika*. Zagreb: Školske novine.

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Što je novo u pedagoškom pristupu darovitoj djeci i učenicima*. U: Poticanje darovite djece i učenika. Zagreb: HPKZ, str. 46-57

Sekulić-Majurec, A. (2002.): *Novi pogledi na darovitost i rad s darovitim učenicima*. U:

Unapređivanje rada s darovitim učenicima u srednjoškolskom odgoju i obrazovanju. Ministarstvo prosvjete i športa, Zavod za unapređivanje školstva, Zagreb 2002. str. 53-64.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Sekulić-Majurec, A. (1997): *Poticanje stvaralačkog mišljenja u školi*. U: Škola i stvaralaštvo – Stvaralaštvo u školi (ur. M. Pavlinović-Pivac) Zagreb,: OŠ Matije Gupca, str. 53-66.

Sekulić-Majurec, A. (2001.): *Kako provoditi postupak preskakanja razreda*. Zrno, 41-42(66-67): 52-55.

Sekulić-Majurec, A. (1995.): *Mogućnost razvijanja produktivne darovitosti potencijalno darovitih srednjoškolaca*. Napredak, 136 (1):15-22

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

Okvirni sadržaj predmeta

Savjetovanje i pedagoške dimenzije savjetodavnog rada
Odnos pedagoškog savjetodavnog rada, pedagoškog vođenja i terapijskih postupaka
Suština, specifičnosti i pretpostavke pedagoškog savjetodavnog rada
Mogućnosti i ograničenja pedagoškog savjetodavnog rada
Znanja i vještine potrebne za pedagoško savjetovanje
Faze savjetodavnog rada , pedagoška dijagnoza
Put pronalaženja rješenja problema
Aktivnosti i uloge povezane s pedagoškim savjetovanjem
Individualni pedagoški savjetodavni rad
Grupni pedagoški savjetodavni rad, autoritet i odgovornost
Odnosi u procesu pedagoškog savjetovanja
Direktivni i nedirektivni savjetodavni rad
Metode i tehnike savjetodavnog rada
Specifičnosti pedagoškog savjetovanja s djecom i odraslima
Pedagog i pedagoško savjetovanje
Profesionalna orijentacija – obvezni dio obrazovnog djelovanja škole
Profesionalno informiranje, profesionalno savjetovanje
Profesionalno praćenje

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Poznavanje ključnih pojmova, teorija i teorijskih postavka pedagoškog savjetodavnog rada te razumijevanje i prihvaćanje savjetodavnog rada kao dijela preventivnog rada pedagoga.
Razvoj analitičkih vještina i vještina kritičkog mišljenja; ovladavanje vještinama individualnog i grupnog savjetodavnog rada s učenicima, roditeljima i drugim odraslim osobama u odgojno-obrazovnoj ustanovi; stjecanje vještina informiranja i savjetovanja u profesionalnoj orijentaciji.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Janković, J. (1997) *Savjetovanje - nedirektivni pristup*. Zagreb: Alinea.
Juul, J. (1995) *Razgovori s obiteljima – perspektive i procesi*. Zagreb: Alineja.
Resman, M. (2000) *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: HPKZ.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Geldard, K.; Geldard, D. (1998) Counselling children. London: Sage Publication.

Manthei, R. (1997) Counselling: The skills of finding solutions to problems. London: Routledge.

Reardon, K.K. (1998) *Interpersonalna komunikacija*. Zagreb: Alinea.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni i usmeni ispit.

DIDAKTIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

OPĆA DIDAKTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Didaktika i Curriculum. Sustavi znanja i obrazovanje. Odnos Opće didaktike i predmetnih didaktika (metodika). Podjela opće didaktike (teorijska, empirijska i pragmatička). Didaktika kao teorija obrazovanja. Didaktički modeli i/ili teorije. Temeljni didaktički pojmovi (i njihovi odnosi), modeli i operacije. Didaktička rekonstrukcija, redukcija i transformacija. Profesionalne kompetencije nastavnika. Koncepti planiranja, organiziranja i izvođenja nastave. Kriteriji dobre nastave. Nastava kao akt uravnoteženja. Modeli diagnostike i evaluacije u općoj didaktici. Suvremeni trendovi u Općoj didaktici.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom Opće didaktike i praktičnim pitanjima pripreme, realizacije i (samo)evaluacije nastave koje tematizira didaktika, steći elementarna umijeća u ophođenju s didaktičkim teorijama i/ili modelima i razviti umijeća glede (reflektiranog) planiranja, izvođenja i evaluacije nastave.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Terhart, E. (2001), *Metode poučavanja i učenja*. Zagreb: Educa.

Meyer, H. (2002), *Didaktika razredne kvake*. Zagreb: Educa.

Gudjons, H., Teske, R., Winkel, R., (ur.), *Didaktičke teorije*. Zagreb: Educa: 1994.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Kyriacou, K (1997), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb: Educa.

Apel, H. J. (2003), *Predavanje. Uvod u akademski oblik poučavanja*. Zagreb: Erudita.

Peterßen, W. H. (2003). *Unterrichtsvorbereitung*. München: Ehrenwirth.

Peterßen, W. H. (2001), *Lehrbuch Allgemeine Didaktik*. München: Ehrenwirth.

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

IZBORNI KOLEGIJI:

INTERESI U NASTAVI

Okvirni sadržaj predmeta

Povijesna shvaćanja interesa u pedagogiji i pedagoške teorije interesa (Dewey, Kerschensteiner, Herbart). Minhenska teorija interesa (Krapp i Schiefele) i njen odnos s motivacijskom teorijom samoodređenja (Deci i Ryan). Vrste interesa. Životni interesi. Razvoj spoznajnih interesa tijekom cjeloživotnog obrazovanja. Interesi kao uvjet, cilj i rezultat nastavnog procesa. Interes i disciplina. Odgojna nastava i razvoj interesa. Poticanje i razvoj interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s teorijama interesa i empirijskim istraživanjima interesa i steći bitna umijeća u poticanju i razvoju interesa i motivacije za učenje u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Palekčić, M./ Müller, F. (2005), *Uvjeti i efekti interesa za studij i motivacije za učenje* (motivi za izbor studija i motivacijski regulacijski stilovi) kod hrvatskih i njemačkih studenata, *Pedagoška istraživanja*, 1, 2, 159-195.

Palekčić, M., Radeka, I., Petani, R. & Müller, F. (2004), *Interes za studij*, *Napredak*, 145(4), 389-404.

Deci, E. L. & R. M. Ryan (Eds.) (2002), *Handbook of self-determination research*. Rochester: University of Rochester Press.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Palekčić, M. (1985), *Unutrašnja motivacija i školsko učenje*. Sarajevo: Svjetlost.
Krapp, A. & M. Prenzel (Hrsg.) (1992), Interesse, Lernen, Leistung Münster: Aschendorff.
Hoffmann, L./A. Krapp/ K. A. Renniger (1998), Interest and learning. Kiel: IPN.
Dresel, Markus: *Motivationsförderung im schulischen Kontext*. Göttingen:Hogrefe 2004
Krapp, A. (1998). Entwicklung und Förderung von Interessen im Unterricht. Psychologie der Erziehung und Unterricht, 44. Jg., 185-201.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i portfolio.

ALTERNATIVNE PEDAGOŠKE IDEJE I ŠKOLE

Okvirni sadržaj predmeta

Društvena uvjetovanost, pojava, važnost i pregled alternativnih pedagoških ideja i škola. Pedagoški projekti i posljedice reformne pedagogije. Pedagoško-didaktičke koncepcije, organizacija i praksa važnijih alternativnih škola (Montessori, Waldorf, Freinet, Summerhil, Laborschule, Barbiana, Tvind). Današnje privatne škole kao alternativni pokušaji. Kurikularne osobitosti alternativnih škola. Pedagoški pluralizam suvremenih školskih sustava u obzoru alternativnih ideja. Znanstvena utemeljenost alternativnih pedagoških ideja i škola.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznati različite alternativne pedagoške ideje, pokrete i pravce koji su utjecali na pojavu, ustroj, organizaciju i rad alternativnih škola u svijetu i u nas. Studenti će steći znanja o pedagoškim, didaktičkim i metodičkim rješenjima u alternativnim, privatnim i slobodnim školama (osobito u odnosu prema državnima), i mogućnosti primjene nekih od alternativnih pokušaja u današnjim javnim školama.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Jakopović, S. (1984), *Pokret radne škole u Hrvatskoj*. NIRO Školske novine, Zagreb.
Matijević, M. (2001), *Alternativne škole*. Tipex, Zagreb.

Previšić, V. (1992), *Alternativne škole: teorijska polazišta i praktični dosezi*. U: Prema slobodnoj školi. Institut za pedagoška istraživanja, Zagreb.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Walford, G. (1992), *Privatne škole – iskustva u deset zemalja*. Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit i seminarske radne obaveze..

TEMELJNA NASTAVNA UMIJEĆA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli odnosa teorije i prakse u pedagogiji. Odnos (teorijskog) znanja praktičnih umijeća. Kriteriji dobre nastave. Temeljna nastavna umijeća. Profesionalne kompetencije nastavnika. Zdravlje nastavnika u obzoru salutogeneze. Izvori stresa u radu nastavnika i načini borbe protiv stresa. Pedagoški mediji. Razumljivost izražavanja i razumljivost tekstova. Interes za nastavu i motivacija za učenje i kako ih poticati. Implicitno znanje i djelovanje. Držanje nastavnika i takt u nastavi.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s modelima odnosa teorije i prakse u pedagogiji i didaktici i razviti temeljna nastavna umijeća, odnosno profesionalne kompetencije nastavnika, koje (pored ostalog) uključuju i držanje i takt u pedagoškom ophođenju sa učenicima (i) u nastavi.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kyriacou, K. (1997). Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa.

Langer, I./Schulz von Thun, F./ Tausch, R. (2003), *Kako se razumljivo izražavati*. Zagreb: Erudita.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Hilbert, Andreas/Schmitz, Edgar (Hrsg.): Psychosomatische Erkrankungen bei Lehrerinnen und Lehrern. Ursache- Folgen-Lösungen. Stuttgart: Schatauer 2004.

Seibert, Norbert/Serve, Helmut/ J. (Hrsg.) (2003): Prinzipien guten Unterrichts. Kriterien einer zeitgemäßen Unterrichtsgestaltung. PimS. / . Auflage

Neill, S.(1994), Neverbalna komunikacija u razredu. Zagreb: Educa.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktični uradak.

PEDAGOŠKA DIJAGNOSTIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Modeli dijagnostike u pedagogiji i didaktici. Modeli pedagoško-psihološke dijagnostike (medicinski, interakcionistički i ekološko-fenomenološki). Funcije pedagoško-psihološke dijagnostike (selektivna, modifikacijska i poticajna). Obilježja pedagoške dijagnostike. Dijagnostička kompetencija nastavnika kao osnova pedagoškog djelovanja u nastavi. Razvoj mladih, pedagoška dijagnostika i process obrazovanja i nastave. Zona narednog razvoja kao dijagnostičko sredstvo. Taksonomije znanja i ocjenjivanje rada učenika. Sumativno i formativno ocjenjivanje. Kriterijski testovi. Evaluacija rada nastavnika. Kriteriji dobre nastave. Vrijednovanje postignuća škola. Internacionalna vrijednovanja znanja učenja i kvaliteta škole i nastave.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će se upoznati s predmetom, obilježjima i modelima pedagoške dijagnostike i steći elementarna dijagnostička umijeća.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Kleber, E. W. (1992), Diagnostik in pädagogischen Handlungsfeldern – Einführung in Bewertung, Beurteilung, Diagnose und Evaluation.

Leutner, D, (1998), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Rost, D. (Hrsg.) (1998), Handwörterbuch Pädagogische Psychologie. Weinheim: Beltz, 1998, S. 378-386.

Wild, K.-P.&Krapp, A. (2001), Pädagogisch-psychologische Diagnostik. In: Krapp, A.&Weidenmann, B., Pädagogische Psychologie., Weinheim: Beltz, S. 513-566.

Weinert, F. E. (Hrsg.) (2001), Leistungsmessungen in Schulen. Weinheim und Basel:Beltz.

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Mužić, V. (2002), Uvod u metodologiju odgoja i obrazovanja, Educa, Zagreb.

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktičan rad.

DIDAKTIČKE TEORIJE

Okvirni sadržaj predmeta

Razine refleksije obrazovne prakse na teorijske razine (didaktika, metodike, koncepcije izvedbe nastave).

Temeljni didaktički pojmovi. Didaktičke teorije i modeli nastave. Aktualizacija nastave i potreba teorijskog promišljanja. Didaktika kao teorija odgoja (Erich Weniger, Josef Derbolav; Wolfgang Klafki i Herwig Blankertz; didaktika obrazovnog profila (Hagen Kordes, Andreas Gruschka, Meinert Meyer); Didaktika kao teorija učenja (Paul Heimann, Gunter Otto i Wolfgang Schulz); opća didaktika na psihološkoj osnovici (Hans Aebli); Didaktika obraćanja pozornosti na fenomene (Martin Wagenschein); didaktika kao umijeće poučavanja (Theodor Schulze i Christoph Berg); Teorija obrazovanja u okviru kritičko-konstruktivne odgojne znanosti W. Klafkija; didaktika kao kibernetičko-informacijska teorija Felixa von Cubea, didaktika kao teorija kurikuluma Christine Möller, didaktika kao kritička teorija nastavne komunikacije Reinera Winkela. Refleksije teorijskih modela nastave na nastavnu praksu. Razne orijentacije didaktika kao shvaćanje njenih polazišta.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvodne orijentacije unutar polazišta i teorijskih okvira na kojima se zasnivaju pojedine didaktičke koncepcije. Razumijevanje elementarnog didaktičkog vokabulara i služenje njime u govoru. Uvoditi studente u raspravu o modelima nastave kao svrsishodnim obrascima učinkovitog učenja i poučavanja.

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bognar, L. i Matijević, M., (2002). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb,

Gudjons, H., (1994). *Pedagogija – temeljna znanja*. Educa, Zagreb, (Poglavlja: Učenje i Didaktika, str. 171.-204.)

Klafki i dr., (1992.). *Didaktičke teorije*. Educa, Zagreb

Popis literature koja se preporuča kao dopunska

Jelavić, F. (1995). *Didaktičke osnove nastave*. Naklada Slap. Jastrebarsko

Kyriacou, Ch. (1991. i daljnja izdanja). *Temeljna nastavna umijeća*. Educa, Zagreb

Poljak, V. (1991. i daljnja izdanja). *Didaktika*. Školska knjiga, Zagreb

Terhart, E. (2001.). *Metode poučavanja i učenja*. Educa, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

2 ECTS

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

SOCIOLOŠKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

SOCIOLOGIJA OBRAZOVANJA

Okvirni sadržaj predmeta

Društveni i povijesni kontekst obrazovanja; Sociologija obrazovanja – nastanak i razvoj (teorijska polazišta; funkcionalističko, konfliktno, liberalno, interakcionističko); Obrazovanje i socijalne promjene (društvena reprodukcija, mobilnost, konflikti); Institucionalni sustavi obrazovanja (obitelj i škola); Obrazovanje i kultura (tradicija, religija, mediji); Obrazovanje i razvoj (kulturni kapital, tržište rada i znanja); Globalizacija i obrazovne perspektive (tehnološke i socijalne promjene, ekološko obrazovanje); Budućnost obrazovanja i uloga nastavnika (ekološka kriza, modernizacija društva i obrazovanja).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Upoznavanjem sa sadržajima kolegija studenti/ce će steći osnovna, opća znanja iz područja studija te dodatna znanja i intelektualne vještine koje će pridonijeti kompetentnosti njihove nastavničke uloge.

Znanja: stjecanje dodatnih znanja o teoretskim polazištima i povezanosti suvremenog društva (kulture) i obrazovanja (škole), što će pripomoći boljem razumijevanju društvenih ciljeva i smisla odgoja i obrazovanja učenik/c/a.

Vještine: osposobljavanje za prepoznavanje utjecaja socijalnog sustava na život u obrazovnom sustavu i primjene strukovnih socioloških znanja u kontekstu odraza društvenih fenomena na one u odgoju i obrazovanju

Oblici provođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Durkheim, E. (1996). Obrazovanje i sociologija. Societas (Zavod za sociologiju), Zagreb.

Haralambos, M. (2002 ili kasnija izdanja). Sociologija – teme i perspektive (pogl. 11. Obrazovanje, str. 737-882). Golden Marketing, Zagreb.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Ballantine, J. H. (1993). The Sociology of Education. Prentice-Hall, Inc, New Jersey.

Delors, J. (1998). Učenje: blago u nama. Educa, Zagreb.

Lesourne, J. (2000). Obrazovanje & društvo. Educa, Zagreb.

Pastuović, N. (1999). Edukologija (V pogl.). Znamen, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

3 ECTS boda

Način polaganja ispita

Ispit se polaže pismeno.

FILOZOFSKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

FILOZOFIJA ODGOJA

Okvirni sadržaj predmeta

Nastavni program predmeta čine filozofske refleksije o odgoju i obrazovanju, koje razmatraju temeljne aspekte ljudskog nastojanja da, posredstvom učenja, razvije intelektualne i emocionalne dispozicije, rekonstruira iskustva i kulturno obnovi život. U središtu pozornosti su tri aspekta filozofije odgoja; a) analitički aspekt (problematiziranje pojmova odgoja, obrazovanja, učenja i poučavanja, nastavnog autoriteta i nastavnih očekivanja); b) kritički aspekt (kritika ideologija, obrana razboritoga vrijednosnog pluralizma, spoznajni i voljni čimbenici građanskih i državljanskih kompetencija); c) preskriptivni aspekt (radikalno umno preispitivanje života, kultiviranje humaniteta u univerzalnom poštovanju moralnih osoba, narativna imaginacija koja njeguje suosjećanje i odgovornost).

Predmet konceptijski povezuje istaknuta razumijevanja odgoja u okviru zapadne filozofske tradicije (Sokrat, Platon, Aristotel, stoici, Augustin, Toma Akvinski, renesansni filozofi, Descartes, Hobbes, Spinoza, Locke, Hume, Rousseau, Kant, Hegel, Nietzsche, Mill, Dewey) sa suvremenim problemima i izazovima, koje pred filozofiju odgoja postavljaju neizvjesna budućnost, rascjepkanost znanja, planetarna sudbina ljudskog roda, multikulturalnost, potreba odgajanja za razumijevanje i mir, konstitucija čovječanstva kao svjetske zajednice.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osvijestiti i kritički propitati filozofijske pretpostavke odgoja i obrazovanja. To je prijeko potreban uvjet za refleksiju nastavnog djelovanja i raspravu o edukacijskih ciljevima. Studenti se posebno osposobljavaju za kontekstualno i kritičko propitivanje suvremenih curriculumna na temelju njihove utemeljenosti u etičkim vrednotama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

2 sata predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Foucault, M. (1992) *Znanje i moć* (Zagreb: Globus)

Nietzsche, F. (2003) *Schopenhauer kao odgajatelj* (Zagreb: Matica hrvatska).

Morin, E. (2002) *Odgoj za budućnost* (Zagreb: Educa).

Canivez, P. (1999) *Odgojiti građanina?* (Zagreb: Durieux).

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Platon, *Protagora*, u: Platon (1975) *Protagora. Sofist* (Zagreb: Naprijed).

Aristotel, (1988) *Nikomahova etika*, i *Politika*, (Zagreb: Globus i SNL).

Legrand, L. (1995) *Moralna izobrazba danas: Ima li to smisla?* (Zagreb: Educa).

Hufnagel, E. (2002) *Filozofija pedagogike* (Zagreb: Demetra).

Nussbaum, M. (1997) *Cultivating Humanity: A Classical Defence of Reform in Liberal Education* (Cambridge, MA: Harvard University Press).

Gutmann, A. (1994) What's the use of going to school? The problem of education in utilitarianism and rights theories , in: Sen, A., Williams B. (ed.) *Utilitarianism and beyond* (Cambridge: Cambridge University Press).

Vuk-Pavlović, P., (1996) *Filozofija odgoja* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada).

Polić, M. (1993) *K filozofiji odgoja*

Polić, M (1997) *Čovjek, odgoj, svijest* (Zagreb: HFD)

Blake, Smeyers, Smith, Standish (2003) *The Blackwell Guide to the Philosophy of Education* (Oxford: Blackwell Publishing)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

INFORMATIČKI MODUL

OBAVEZNI KOLEGIJ:

INFORMACIJSKE TEHNOLOGIJE U OBRAZOVANJU

Okvirni sadržaj predmeta

Prednosti i nedostaci primjene računala u nastavi. Tradicionalni model nastave u odnosu na suvremeni model budućnosti – informacijske tehnologije u obrazovanju. Učenje na daljinu - alati za učenje na daljinu. U vježbama: Praktična primjena i način funkcioniranja sustava za učenje na daljinu. Samostalan rad u odabranom sustavu za učenje na daljinu. PowerPoint: metode oblikovanja i izlaganja PowerPoint prezentacije u pripremi nastavnih jedinica (na temu: informacijske tehnologije u obrazovanju).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti trebaju naučiti mogućnosti suvremenih sustava za učenje te načine njihove primjene u nastavi.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Dryden, G., Vos, J. *Revolucija u učenju - kako promijeniti način na koji svijet uči*. Educa, Zagreb, 2001.

Marinković, R. *Inteligentni sustavi za poučavanje*. Hrvatska zajednica tehničke kulture, Zagreb, 2004.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Bitter, G. G., Pierson, M. E. *Using Technology in the Classroom*. Allyn&Bacon, 2004.

Gardner, H., *Multiple Intelligences: the Theory in Practice*. Basic Books, New York, 1993.

Lee, I. A Research Guide for Students. www.aresearchguide.com, (15. siječnja 2005.)

Porter, L. *Creating the Virtual Classroom: distance learning with the Internet*. Wiley Computer Publishing, New York, 1997.

PowerPoint in the Classroom is produced by ACT360 Media Ltd. in conjunction with Microsoft Corporation. Copyright ACT360 Media Ltd. 1998. www.actden.com/pp/ (15. siječnja 2005.)

Bodovna vrijednost predmeta

3

Način polaganja ispita

Izrada seminarskog rada. Oblikovanje i izlaganje PowerPoint prezentacije na osnovu napisanog seminarskog rada.

IZBORNI KOLEGIJ:

PRIMJENA RAČUNALA U NASTAVI JEZIKA

Okvirni sadržaj predmeta

Predmet “Primjena računala u nastavi jezika” (eng. Computer-Assisted Language Learning – CALL) predstavlja kombinaciju teorijskih postavki, kriterija za evaluaciju edukativnih programa i praktične primjene informatičke tehnologije. Osim teorije vezane uz razvoj i metodologiju primjene računala u nastavi jezika, uz jezične tehnologije, kriterije za procjenu i uz ulogu multimedijских elemenata, studenti će također razviti praktične vještine vezane uz primjenu računala neovisno o jeziku. Kroz praktičan rad prikazat će se mogućnosti primjene različitih izvora informatičke tehnologije (WWW resursi, edukativni programi za učenje jezika, zabavni softver, autorski alati, alati za obradu jezika, elektronski rječnici, strojno prevođenje) te metode integracije u klasičan oblik nastave. Kroz seminarski rad studenti će imati mogućnost prikazati primjenu informatičke tehnologije u nastavi jezika ili prikazati istraživanje vezano uz evaluaciju edukativnog softvera ili će sudjelovati u izradi web stranica vezanih za primjenu računala u nastavi jezika s integriranim kulturološkim elementima.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Studenti će steći znanja i vještine te primijeniti odgovarajuće metode u postupcima integracije informatičke tehnologije u nastavu jezika.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Chapelle, Carol. Computer applications for second language acquisition: Foundations for teaching, testing, and research. New York: Cambridge University Press, 2001.

Egbert, J; Hanson-Smith, E. (Eds.) CALL Environments: Research, practice, and critical issues. Alexandria, VA: TESOL, 1999.

Windeatt, S; Hardisty, D; Eastment, D. The Internet: Resource Books for Teachers. Oxford University Press, 2000.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Cameron, K. (Ed.) (1999) CALL: Media, Design & Applications. The Netherlands: Swets & Zeitlinger Publishers.

Chapelle, C. (1998) Multimedia CALL: Lessons to be learned from research on instructed SLA. Language Learning and Technology, 2(1), 22-34. LLT 2(1): 22-34.

European Commission Report (2005) The impact of the use of new technologies and the Internet on the teaching of foreign languages and on the role of teachers of a foreign language. (contribution of Graham Davies).

Kern, R.; Warschauer, M. (1997) Theory and practice of network-based language teaching// M. Levy, M. Computer-assisted language learning: Context and Conceptualization. New York, New York: Clarendon Press.

Seljan, S; Berger, N; Dovedan, Z. (2004) Computer-Assisted Language Learning (CALL). Proceedings of the 27th International Convention MIPRO.

Warschauer & R. Kern (Eds.) (2000) Network-based language teaching: Concepts and practice. New York: Cambridge University Press.

Warschauer, M. (1996) [Computer-assisted language learning: An introduction.](#) // S. Fotos (Ed.) Multimedia language teaching. Tokyo, Japan: Logos International.

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni ispit u obliku seminarskog rada/ praktična primjena/ usmeni

MODUL
HRVATSKI JEZIK U NASTAVNIČKOJ KOMUNIKACIJI

OBAVEZNI KOLEGIJI:

Predmet se sastoji od tri obavezna kolegija. Pojedini od njih nisu obavezni samo studentima filoloških grupa koji navedene sadržaje slušaju u okviru predmeta koji studiraju. Oni umjesto njih biraju izborne kolegije. HRVATSKI JEZIK ZA NASTAVNIKE

Okvirni sadržaj

predmeta

Jezik i jezične djelatnosti. Jezične uloge. Komunikacija kao temeljna jezična uloga. Verbalna i neverbalna komunikacija. Odnos jezika i izvanjezičnoga svijeta. Osnovni jezikoslovni pojmovi i discipline. Funkcionalni i formalni pristup jeziku. Primijenjena lingvistika. Hrvatski jezik u funkciji struke. Jezik i komunikacija u nastavi. Pravogovor. Pravopis. Pregled i služenje hrvatskim jezikoslovnim djelima (gramatike, pravopisi, savjetnici...). Stilovi hrvatskoga standardnoga jezika. Pisane vrste. Nastavnikov govor i čitanje. Predavanje (izlaganje, tumačenje, opisivanje, pripovijedanje, raspravljanje).

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Ovladavanje općim jezikoslovnim pojmovima nužnim za usvajanje znanja o jeziku i znanja o svijetu. Bolje vladanje hrvatskim jezičnim vještinama.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja i 1 sat seminara tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

(tri jedinice kao obavezni izvori seminarskoga rada): Babić, Z. (1986) Izlagači i slušači u vremenskom procjepu, *Jezičnik* 3/33, Zagreb, 7-78. Glovacki-Bernardi, Z. i sur. (2003) *Uvod u lingvistiku*, Zagreb, ŠK, 9-53, 191-249. Jelaska, Z. (2004) *Fonološki opisi hrvatskoga jezika*, Zagreb, HSN, str. 5-26. Katičić, R. (1992) *Novi jezikoslovni ogledi*, Zagreb, Školska knjiga, str. 7-75. Neill, S. (1994) *Neverbalna komunikacija*, Zagreb. Pandžić, V. (2001) *Govorno i pismeno izražavanje u srednjoj školi*, Zagreb. Pavličević-Franić, D. i M. Kovačević (ur.) (2003) *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II*, Zagreb, Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu, str. 1-191. Silić, J. (1996) Polifunkcionalnost hrvatskoga standardnoga jezika, *Kolo*, Zagreb, Matica hrvatska, 244-248. Škiljan, D. (1994) *Pogled u lingvistiku*, Rijeka, Naklada Benja. Škiljan, D. (1979) *Osnove semiologije komunikacije*, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu. Žic Fuchs, M. (1990) Kognitivna semantika: konceptualno prototipne teoretske postavke,

Zagreb, *SOL* 10/11, 95-106. Žic Fuchs, M. (1991) *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb, *SOL* (str. 5-64)

Bodovna vrijednost predmeta

2

Način polaganja ispita

Pismeni, ocjena rada i izlaganja.

GOVORNIŠTVO ZA NASTAVNIKE (Govornička teorija i govorničke vještine)*Okvirni sadržaj predmeta*

Opis obilježja monoloških i dijaloških govorničkih vrsta (predavanja, referati, prigodni govori, debate, razgovori, grupno govorno rješavanje problema). Govorničke strategije. Priprema govora s isticanjem formiranja i testiranja središnje misli. Organiziranje govora prema klasičnim kanonima. Govornička argumentacija. Govornička elokvencija, što uključuje i repertoar retoričkih figura i modalnih izraza. Vještina pažljivoga i kritičkoga slušanja. Izvedbena izražajnost. Postizanje govorne glatkoće. Umješna uporaba uzgovornih znakova. Uklanjanje pretjeranoga govornoga straha. Vještina govorenja uz pomoć bilježaka, folija i drugih medija koji se koriste u nastavi, tj. odnos pripremljenoga teksta i govorne izvedbe. Usvajanje pravila slušačkoga i govornoga bontona.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Osposobiti buduće nastavnike za izrazito govorno zanimanje davanjem sustavnih znanja i uputa za stvaranje vještina radi uspješnijega govornoga djelovanja, međudjelovanja i prenošenja znanja učenicima. Pomoći im da osvijeste izgovorna odstupanja od standarda ili izgovorne mane, te važnost zdravoga i ugodnoga glasa kako bi bili i govorni uzor učenicima. Stoga im se kao izborni kolegij predlaže neki od izbornih kolegija na fonetici koji im mogu pomoći u ovoj govornoj profesiji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Aristotel (1989) *Retorika*, Zagreb, NaprijedGračani, Đ. (1968) *Temelji govorništva*, Nadbiskupski duhovni stol Škarić, I. (2000) *Temeljci suvremenoga govorništva*, Zagreb, Školska knjigaZadro, I. (ur.) (1999) *Glasoviti govori*, Zagreb, Naklada Zadro

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Beker, M. (1997) *Kratka povijest antičke retorike*, Artrezor, ZagrebKvintilijan M.F. (1985) *Obrazovanje govornika*, Sarajevo, Veselin Masleša

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit i praktična izvedba.

JEZIČNA INTERAKCIJA I JEZIČNI VARIJETETI*Okvirni sadržaj predmeta*

Pragmalingvistički sadržaj: komunikacijsko djelovanje jezikom, različiti oblici komunikacijske interakcije, govorni činovi, funkcije teksta i dr., s posebnim obzirom na vidove jezičnoga djelovanja važne za razrednu situaciju. Sociolingvistički sadržaji: jezik kao odraz određene zajednice koja njime govori i kao sociokulturna pojava, s posebnim obzirom na komunikacijsku kompetenciju pojedinca i zajednice, jezične varijetete i njihovu primjerenost različitim komunikacijskim situacijama.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina). Osvješčivanje mogućnosti i doseg djelovanja jezikom i priprema za što svrhovitiju upotrebu jezika u nastavnoj situaciji.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Davis, S. (1991) *Pragmatics, A Reader*, Oxford
Gobber, G. (ur.), (1990) *La linguistica pragmatica (Atti convegno)*, Milano
Hudson, R.A. (1980) *Sociolinguistics*, Cambridge University Press
Ivanetić, N. (1994) *Govorni činovi*, Zavod za lingvistiku, Zagreb
Jakobson, Roman (1960/1964/), *Linguistics and Poetics* u: T.A. Sebeok (ur.), *Style in Language*, Cambridge, Massachusetts: The M.I.T. Press, 232-239
Romaine, S. (2000) *Language in Society*, Oxford University Press
Trudgill, P. (1989) *Sociolinguistics*, Penguin Books Ltd.
Z. Glovački-Bernardi (ur.) (2001), *Uvod u lingvistiku*, Školska knjiga, Zagreb
Wunderlich, D. (ur.) (1972), *Linguistische Pragmatik*, Frankfurt/M.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Ispunjenjem seminarskih obaveza..

IZBORNI KOLEGIJI:

GOVORNA PROIZVODNJA

Okvirni sadržaj predmeta

Kolegij *Govorna proizvodnja* usmjeren je na opis govora kao posebnog oblika komunikacijskog procesa te na mehanizme govorne proizvodnje. Opisuje se anatomija i fiziologija govornih organa. Objašnjavaju se upravljačka razina i tri izvršne razine proizvodnje govora (respiracija, fonacija i artikulacija) te njihovi međusobni odnosi. Govor se raslojava na sloj teksta i glasa te dijeli na govorne članke. Posebno se opisuju karakteristike hrvatskog govornog sustava na segmentalnoj (glasnici) i suprasegmentalnoj (prozodija) razini. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija**
Cilj je pružiti nastavniku obavijesti o mehanizmima govorne proizvodnje, mogućnosti da njihovo djelovanje procjenjuje na vlastitom govoru te da poboljša govor u onim dijelovima koji su nedostadni a isto tako da i u učenikovom govoru otkriva dobre i loše strane govorne proizvodnje te da ga upućuje u načine njihovog poboljšavanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Horga, D., (1996.) Obrada fonetskih obavijesti, HFD Zagreb, 11-104 str. Škarić, I. (1991). Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, Brozović, Moguš, Pavešić, Škarić, Težak: Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika. HAZU i Globus, Zagreb, & 87-275 , & 683-935.

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Barić, Lončarić, Malić, Pavešić, Peti, Zečević, Znika (1990). Gramatika hrvatskoga jezika. Zagreb, str. 9-46. Malmberg, B. (1974). Fonetika, Svjetlost, Sarajevo. ili Malmberg, B. (1995). Fonetika, IVOR, Zagreb

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

FONETSKA KOREKCIJA (praktikum iz korekcije izgovora)

Okvirni sadržaj predmeta
1. Teorijski uvod u fonetsku korekciju: Optimale (opće, korektivne), visinske karakteristike glasova, načela fonetske korekcije, o čemu treba voditi brigu prilikom fonetske korekcije, postupci fonetske korekcije, elektroakustička pomagala u fonetskoj korekciji.
2. Praktičan rad: Nakon vrlo kratkog teorijskog dijela prelazi se na praktičan rad – svaki student odabere jedan konkretan izgovorni problem (strani jezici, dijalekti) i ispitanika s kojim radi individualno: najprije pod nadzorom nastavnika, a potom samostalno, s ili bez pomoći

elektroakustičkih aparata. Tijekom rada vodi se dnevnik korekcije koji je sastavni dio konačnog rada. Ispitanik se snima prije i poslije korekcije, a poboljšanja se analiziraju u grupi, na kraju semestra. Ocjena se temelji na uspješnosti korekcije, na prezentaciji i na pismenom uratku koji se sastoji od analize greške, dnevnika korekcije, analize postupka korekcije i konačnog rezultata, te materijala koji su u korekciji bili korišteni. **Razvijanje općih i specifičnih kompetencija**

Osposobiti studente za uočavanje izgovornih grešaka koje treba ispraviti i za samostalan rad na njihovu ispravljanju sa i bez elektroakustičkih aparata.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Zbirka relevantnih članaka i poglavlja (dostupna u knjižnici Odsjeka za fonetiku) Pisani nastavni materijali koji se dobiju uz svaku nastavnu jedinicu.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Usmeni ispit.

NJEGA GLASA GOVORNIH PROFESIONALACA **Okvirni sadržaj predmeta** Dobit će se upute za pravilnu uporabu glasa u javnom nastavničkom govoru, o vokalnoj njezi i vokalnoj tehnici. Teorijsko znanje na seminaru će se praktički primjenjivati u obliku kratkih izlaganja studenata pred skupinom. Postavljat će se glas svakoga studenta (impostacija), usvojiti će se *zaštitni glas*, vježbe ugrijavanja, fonetske vježbe za glas i izgovor, akcent metoda u saniranju disfonija. U kraćim predavanjima izlaganjima iz svoga područja studiranja, studenti će trebati praktički uključiti čimbenike respiracije, fonacije, artikulacije i rezonancije zdravoga glasa.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Svrha je seminara da studenti usvoje teorijsko znanje o njezi glasa, samostalno usvoje vježbe za prevenciju vokalnoga zamora te da praktički nauče javno govoriti optimalno štedeći glas.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Benninger, M., Jacobson, B. H., Johnson, A. F. (1994). *Vocal Arts Medicine - The Care and Prevention of Professional Voice Disorders*. New York, Stuttgart: Thieme Medical Publishers, Georg Thieme Verlag. Berry, C. (1997). *Glumac i glas*. Zagreb: AGM. Škarić, I. (1977).

Funkcionalno saniranje disfonija slušanjem. U: Problemi glasa i artikulacije glasova, Savez DDJ i SDS, Beograd, 1977, 197-202. Škarić, I. (ur.). *Govorne poteškoće i njihovo uklanjanje*. Zagreb: Mladost. Poglavlja: Poremećaji glasa, 151-162; Rehabilitacija glasa, 163-176. Škarić, I., Varošaneć - Škarić, G. (1999). Vježbe za glas i izgovor. U *Zbornik Ustvarjalnost v logopediji*, Nova Gorica: Aktiv logopedov Severno primorske regije, Vipava: Center za usposobljanje invalidnih otrok Janka Premrla Vojka, srt. 197-200. **Popis literature koja se preporučuje kao dopunska**

Gotaas, S., Starr, C. D. (1993). Vocal fatigue among teachers. *Folia phoniatica*, 45, 120-129. Kotby, M. N. (1995). *The Accent method of voice therapy*. San Diego: Singular Publishing Group, Inc. Rantala, L., Paavola, L., Kōrkkō, P., Vilkmān, E. (1998). Working-day effects on the spectral characteristics of teaching voice. *Folia phoniatica et logop.*, 50, 205-211. Rantala, L., Vilkmān, E. (1999). Relationship between subjective voice complaints and acoustic parameters in female teachers' voices. *Journal of voice*, 13, 4, 484-495. Russell, A., oates, J., Greenwood, K. M. (1998). Prevalence of voice problems in teachers. *Journal of voice*, 12, 4, 467-479. Simberg, S., Laine, A., Sala, E., Rōnnemaa, A.M. (2000). Prevalence of voice disorders among future teachers. *Journal of voice*, 14, 2, 231-235.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

ismeni ispit i usmeno izlaganje.

ORTOEPSKE VJEŽBE ***Okvirni sadržaj predmeta*** Uvježbava se pravilan izgovor segmentalnih sastavnica govora kao što su izgovor suglasnika i samoglasnika te suprasegmentalnih prozodijskih čimbenika govora. Razlučuju se pojmovi standarda, prihvaćenog izgovora (RP), razgovornoga stila, organskoga idioma. Usvaja se sustav bilježenja IPA za izgovor glasnika, fonema i alofona, prozodije i dijakritičkih znakova za hrvatski jezik. Uvježbava se izgovor riječi hrvatskoga podrijetla i posuđenica u fonetskim riječima i u povezanom govoru. Nadalje se ispituje sociofonetski odnos prema različitim naglasnim inačicama istih riječi. Također se određuje izgovorni status svakog studenta. ***Razvijanje općih i specifičnih kompetencija***

Svrha je vježbi da studenti upoznaju, uvježbaju i usvoje prihvaćeni izgovor hrvatskog jezika .

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat seminara i 1 sat vježbi tjedno. Znanje se provjerava praktičnim radom.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Brozović, D. (1957/58). O normiranju književnih naglasaka. *Jezik*, 6, 65-72. Landau, E., Lončarić, M., Horga, D., Škarić, I. (1999). Croatian. U *Handbook of the International Phonetic Association*, Cambridge: Cambridge University Press, 66-69. Lončarić, M. i Vukušić, S. (1998). Fonologija. U M. Lončarić (ur.), *Hrvatski jezik*, 75-90, Opole: Uniwersytet Opolski - Instytut Filologii Polskiej. Silić, J. (1997). Razgovorni stil hrvatskoga standardnog jezika. *Kolo*, 4, 483-495. Škarić, I. (1994) Hrvatski jezik danas. *Jezik*, 41, 4, 97-103. Škarić, I. (1999) Sociofonetski pristup standardnom naglašavanju. *Govor*, XV, 2, 117-137. Škarić, I. (2001). Razlikovna prozodija. *Jezik*, 48, 1, 11-19. Škavić, Đ. i Varošaneć - Škarić, G. (1999). Neke osobitosti hrvatskoga naglasnog sustava. *Govor/Speech*, VVI, 1, 25-31. Varošaneć-Škarić, G. (1995). Govorni stilovi u informativnim emisijama. *Govor/Speech*, XII, 1, 71-79. Varošaneć-Škarić, G. (2001). Poželjnost nekih kategorija izografnih naglasnih heterofona. *Govor/Speech*, XVIII, 1, 33-44. Vuletić, D. (1987). *Govorni poremećaji - Izgovor*. Zagreb: Školska knjiga

Popis literature koja se preporučuje kao dopunska

Škarić, I. (1977/78). Pledoaje za govor organski i govor standardni. *Jezik*, 2, 33-42. Škarić, I., Babić, Z., Škavić, Đ., Varošaneć, G. (1987) Silazni naglasci na nepočetnim slogovima riječi. *Govor/Speech*, 4, 2, 139-151. Škarić, I. (1991) Fonetika hrvatskoga književnog jezika. U: Babić, S. et al. (R. Katičić, ur.) *Povijesni pregled, glasovi i oblici hrvatskoga književnog jezika*, Zagreb: HAZU, Globus, str. poglavlja Izgovor glasnika, 120-146, Govorni dijelovi 281-289, Intonacijska jedinica 309-315, Govorna riječ 315-327, Slog 327-337, Fonemski sloj 337-359.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Praktični rad.

DVOJEZIČNOST

Okvirni sadržaj predmeta

Određenje dvojezičnosti; povijesni pregled istraživanja dvojezičnosti; odnos i vrste individualne i društvene dvojezičnosti; dinamika dvojezičnoga razvoja (u prirodnome i institucionaliziranome kontekstu); jezična obrada kod dvojezičnih osoba; međujezični utjecaji u dvojezičnom sustavu; komunikacijska kompetencija dvojezičnih osoba; jednojezični i dvojezični modalitet; prebacivanje koda; odumiranje jezika; odnos dvojezičnosti i spoznaje; dvojezičnost i obrazovanje.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija

Stjecanje uvida u temeljne procese dvojezičnoga razvoja, posebitosti lingvističke i komunikacijske kompetencije dvojezičnih osoba te temeljna pitanja dvojezičnoga obrazovanja.

Oblici izvođenja nastave i način provjere znanja

1 sat predavanja tjedno. Znanje se provjerava ispitom nakon završetka nastave.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Hamers, J., Blanc, M. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. 2nd edition. Cambridge: CUP.

Romaine, S. (1995). *Bilingualism*. 2nd edition. Oxford: Blackwell Publishers.

Popis literature potrebne za studij i polaganje ispita

Bialystok, E. (2001). *Bilingualism in Development: Language, Literacy and Cognition*.

Cambridge: CUP. Dewaele, J-M., Housen, A., Wei, L. (ur.) (2003). *Bilingualism: Beyond Basic Principles*. Clevedon, Buffalo, Toronto, Sydney: Multilingual Matters Ltd.

Hakuta, K. (1986). *Mirror of Language: The Debate on Bilingualism*. New York: Basic Books.

Nicol, J. L. (ur.) (2001). *One Mind, Two Languages: Bilingual Language Processing*. Oxford: Blackwell Publishers.

Časopis: *Bilingualism: Language and Cognition*.

Bodovna vrijednost predmeta

1,5

Način polaganja ispita

Pismeni ispit.